

KUUSAMON KAUPUNKI

MUOJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

LUONTOSELVITYS

1. JOHDANTO

Luontoselvityksen tarkoituksena on selvittää Muojärven osayleiskaava-alueen luonnonympäristön perustekijät sekä määrittellä luonnonarvoiltaan edustavimmat, suojelua tarvitsevat alueet sekä muut kaavoituksessa huomioitavat kohteet sekä esittää suosituksia maankäyttöön. Lähtökohtana on, että kaavassa voidaan huomioida luonnonsuojelun kannalta arvokkaat aluekokonaisuudet ja elinympäristöt sekä edistää kasvillisuudeltaan merkittävien alueiden sekä eläimistölle ja kasvistolle tärkeiden alueiden ominaispiirteiden säilymistä Muojärven ja lähiympäristöjen järvien kaava-alueella. On huomattava, että kuuden vuoden aikana on tapahtunut huomattavia muutoksia alueen maankäytössä: on rakennettu uusia loma-asuntoja, toteutettu laajojakin metsähakkuita ja laidunalueita ja niittyjä on hylätty ja jätetty pensastumaan.

2. TAVOITTEET JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Luontoselvitys toteutettiin maastotöiden osalta elokuussa 2008. Alueen kasvillisuuden ja muun luonnon inventointiin käytettiin aikaa noin 1,5 viikkoa. Maastoinventoinneissa huomio kiinnitettiin alueen kasvillisuuteen, geomorfologiaan ja maisemakuvaan. Päähuomio maastossa kiinnitettiin ns. huomioarvoisten aluekokonaisuuksien esiintymiseen suunnittelualueella. Selvityksen perusteella on annettu suosituksia tulevan uudisrakentamisen rakentamisen sijoitteluun.

Luontoselvitys toteutettiin käytännössä siten, että kaava-alueen ranta-alueet veneiltiin ja osassa niistä käytiin myös maastossa. Inventoinnissa käytettiin apuna venettä, sanelukonetta, muistikirjaa, kasviopasta, kiikaria ja karttoja mm ilmakuvia. Inventoinnin tulokset on kerätty sanalliseksi raportiksi ja kartalliseksi esitykseksi. Kuviorajoja tarkennettiin maastotöiden yhteydessä ilmakuvilta sekä paikkatietokannan tiedoilla. Vuonna 2014 tietoja täydennettiin, koska inventoinnista oli kulunut jo pitkä aika.

Maastotyössä huomionarvoiset kohteet rajattiin liitekartoille. Kohteiden arvotuskriteereinä käytetään kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta, uhanalaisuutta ja luonnon monimuotoisuutta.

Kartoitusalueesta on laadittu joitain kasvilajikuvauksia, jotta saatiin yksityiskohtaisempi käsitys ko. alueen lajistosta ja sen vaihtelusta. Metsien luonnontilaisuutta arvioitaessa huomioitiin metsän metsähoidollinen tila, lahoppuujatkuvuus ja lahoppuun määrä sekä elävän puuston rakenne ja puulajisuhteet. Erityisesti huomioitiin lehtipuuston määrää.

Kasvilajien yleisyyttä arvioitiin eräillä alueilla seuraavasti kuusiportaisella asteikolla, jossa:

- 1 = yksittäinen havainto kasvilajista
- 2 = kasvia kasvaa niukasti siellä täällä
- 3 = kasvia niukasti jokseenkin koko näytealalla
- 4 = kasvia on runsaasti koko alalla, mutta ei laajaa, yhtenäistä kasvustoa (peittävyys 10–50 %)
- 5 = kasvilaji esiintyy massalajina (peittävyys 50–75 %)
- 6 = kasvilaji esiintyy erittäin runsaana massalajina (peittävyys yli 75 %)

Seuraavassa on esitelty liitelehdittäin (1-7) alueen luontoa ja annettua suosituksia alueen rakentamisen sijoitteluun. Erillisellä liitekartalla (liitekartta 8) on esitetty suojelualueet, Natura 2000-ohjelman alueet sekä suojeluohjelmiin kuuluvat alueet. Luontoselvityksessä ei ollut mahdollisuuksia aivan pienten alueiden tai kohteiden inventoimiseen vaan yleiskaavan luonteisesti pyrittiin löytämään laajempia kokonaisuuksia, joille rakentamista tulisi välttää tai rakentamisen

mitoituksen tulisi olla muuta aluetta alhaisemman. Luonnonympäristön kannalta huomionarvoisia kohteita on inventoinnissa rajattu yhteensä 61 kappaletta. Numeroidut alueet on tekstissä sisennetty.

3. INVENTOINNIT

Liitekartta 1

Liitekartan alue käsittää Kylmäjärven, Välijärven ja Muojärven etelärantaa Muosalmesta aina Kalliosuolle asti. Tarkasteltavalla alueella on entuudestaan runsaasti olemassa olevaa loma- ja ympärivuotista asutusta. Alueen topografia on voimakkaasti itäkaakko-länsiluode suuntautunutta, mikä ilmenee lukuisina hyvin erottuvina drumliineina, Lannanniemi, Muosalmen ympäristö, Virranniemi, Törmäsenvaara, Honkaniemi jne. Tarkasteltavan alueen pohjoisosassa on laaja itä-länsisuuntainen glasifluviaalisen aineksen muodostuma, jossa on harjumaisia muodostumia ja harjualueden liepeisiin kuuluvaa suppa- ja kamee maastoa (mm. Luikonkangas, Murtoniemi, Särkilampi Korkeasaari, Hirsiniemi, Tiironharju jne. Kuivahkot mäntykankaat ovat laajalti vallitsevina metsätyyppeinä Välijärven ja Kylmäjärven alueilla. Metsäalueet ovat talousmetsäkäytössä ja maapuita on aika niukalti.

Alueella on kylämaista asutusta mm Törmäsenvaaralla, ja Muosalmella ja lisäksi asutusta on mm Murtoniemellä, Luikonsaarella ja Rankaniemen-Kylämäniemen alueella. Kyläalueet ovat maisemallisesti kauniisti vesialueelle avautuvia.

Alueen kasvillisuus on liitekartan länsiosissa mäntyvaltaisempaa ja itäosassa puolestaan kuusivaltaisempaa. Laajoja hakkuita on toteutettu ainoastaan Muokankaan alueella. Muualla ne ovat verraten pienpiirteisiä. Aktiivikäytössä olevia viljelyalueita on mainittujen kylämaisten kohteiden ympärillä. Niillä on myös jonkin verran umpeen kasvavia vanhoja laidunalueita. Soistumien tai suomuuntumien määrä runsastuu kohti itää mentäessä (Kalliosuonalue). Virransalmen ympäristössä kasvillisuus on hieman kuusivaltaisempaa, joskin lajistoltaan tavanomaista ja iältään tasalaatuista. Virranniemi on tavanomaista tasaikäistä mäntykangasta. Kuusivaltaisuus kasvaa Muosalmen länsi- ja lounaispuolella.

(1) Värtösaari-Luotonen-Heikinsaari

Värtösaarella on loma-asutusta ja sinne ollaan ohjaamassa uutta loma-asutusta. Tämän jälkeen uutta rakentamisesta ei tulisi ohjata ao. saareen. Pienemmät saaret (Luotonen, Heikinsaari) tulisi kokonaan jättää rakentamisen ulkopuolella. Puusto on järeää kauna hakkaamatta ollutta mäntyvaltaista sekapuustoa. Molemmissa saarissa on jonkin verran maapuita ja pötkelöitä.

(2) Törmäsenvaaran kyläalue

Maisemallisesti kaunis kyläkokonaisuus Törmäsenvaraan rinnealueella ja osaksi Nuottiniemellä. Maataloutta tukeva täydennysrakentaminen on mahdollista molemmin puolin maantietä. Olemassa oleva kasvillisuus on kenttäkerroksen osalta lähinnä mustikka-variksenmarjatyyppiä ja puusto muodostuu lähes kokonaisuudessaan tasaikäisestä männystä. Paikoin on yksittäisiä kuusia. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny.

(3) Honkaniemi

Myös maisemallisesti kaunis niemessä (Honkaniemi) sijaitseva kokonaisuus, jonka viljelyalueet tulisi säilyä avonaisia ja mahdollinen lisärakentaminen osoittaa viljelyalueen länsipuolella.

(4) Muosalmen kyläkokonaisuus

Alueella on runsaasti aktiivikäytössä olevaa laidunalueita ja niiden lievealueita, joissa on runsaasti lehtipuuta. Metsäalueet ovat talousmetsäkäytössä. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny ja puusto on tasaikäistä, lähinnä mäntyvaltaista kuivahkoa tai tuoretta kangasta.

(5) Kylmäjärven Murtoniemen etelärannan lahti

Maisemallisesti kaunis pieni glasifluviaalisen aineksen reunustama lahti. Lahden ympäristössä puusto on tasaikäistä talousmetsää. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny.

(6) Rankaniemen - Kenttärannan luhtareunainen suoalue

Glasifluaalisen aineksen reunaan syntynyt, laajahko luonnontilainen räme- ja avosuo, jonka keskellä pieni matala Putikan lahti. Alueella linnustollista ja maisemallista ja myös geomorfologista merkitystä (kynnäät). Alueelle ei tulisi osoittaa rakennuspaikkoja.

(7) Korkeasaari

Korkeasaari on osa samaa geomorfologista muodostumaa kuin edellä mainittu Rankaniemen – Kenttärannan alue ja lännempänä Murtoniemen – Luikonkankaan glasifluviaalinen kompleksi. Saaren ranta-alueilla on hiekkarantaa ja sekä luhtareunusta. Saaren sisäosien kame - maasto on huomionarvoinen. Saari kuuluu Natura-alueeseen ja se on suojeltu. Saaren koilliskärjessä on olemassa oleva loma-asunto.

(8) Lehmilahti

Verraten pienialainen, tuoretta kuusikangasta kasvava ranta-alue Lehmieniemen länsipuolella. Kenttäkerros on pääosin mustikka-variksenmarjatyyppin kangasta. paikoin lehtipuusta melko runsaasti, samoin maapuita ja pötkelöitä. Mahdollisuuksien mukaan rakentamista tulisi ohjata muualle. Kasvillisuus on mleko rehevää ja monipuolista.

(9) Hietalahdensaaret

Pieniä, linnustollisesti huomioitavia pesimäluotoja ranta-alueen läheisyydessä. Alueet sisältyvät Natura-alueeseen.

(10) Uupuneet

Pieniä linnustollisesti huomionarvoisia (lokkikolonnat) pieniä luotoja, jotka kuuluvat Muojärven Natura-alueeseen, rantojensuojeluohjelmaan ja luonnonsuojelualueeseen.

Ranta- ja täydennysrakentamista tulisi ensijaisesti luonnonympäristön kannalta ohjata edellä mainittujen kylämaisten alueiden yhteyteen sekä esimerkiksi Muosalmen itäpuolelle kuivahkoa

kangasmetsää kasvavalle alueelle. Rakentamista voidaan myös ohjata Räkäkivenniemen länsipuolelle sekä Virranniemeen.

Karttaliite 2

Karttalahden länsiosassa on topografialtaan vaihtelevaa kumpumoreenimaastoa (Kallioniemi lähiympäristöineen). Alueen kasvillisuus on tavanomaista mäntyvaltaista rämettä tai ojikkoa, jossa pääpuulaji on mänty. Moreenikumpareilla kasvillisuus on hivenen monipuolisempaa. Kauttaaltaan metsäalueet tällä alueella ovat tavanomaista. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny. Hieman etäämpänä rannasta on toteutettu hakkuita. Alueella on olemassa olevaa loma-asutusta vain vähän. Kun siirrytään kohti itää Rajaniemen alueelle, jossa mainittu ablaatiomoreenialue muuntuu drumlinisoituneeksi (Kaijankangas, Tikkalanniemi). Rajaniemen ympäristössä on puusto nuorehkoa tasaikäistä mäntyvaltaista kangasta, noin 30 - 40 -vuotiasta. Rajalahden pohjukassa on komeaa luhtarantaa ja etäämpänä rannasta mäntyrämettä.

Tällä alueella on myös olemassa olevaa loma-asutusta. Rannan drumliinireunuksen takana on soistuminen laajaa, joista Kiurusuo on luonnontilainen. Kiurusuon eteläpuolella on laaja erämaamainen Kiurulampi. Mainittujen Kaijankankaan ja Tikkalanniemen itäosassa on laajahko hakkuualue, jonka ympärillä mäntyvaltaista rämettä ja eteläpuolella laajahko viljelyalue. Lehmilahdella on luhtarantaa. Tikkalantalon läheisyydessä on vanhaa laidunaluetta; pääosin tasaikäistä koivua.

Rajasaari sijaitsee Tikkalanniemen luoteispuolella ja se on geomorfologisesti osa Muojärven poikki kulkevaa glasifluviaalisen aineksen kompleksia. Saarella on suppa - topografiaa, ja havaittavissa myös muinaisen jäärven pinta sekä hiekkarantaa lähes kauttaaltaan eri puolilla saarta. Pohjoisrannalla on kaunis hiekkakynnäs. Samaa muodostumaa ovat Rajasaaresta itään sijaitsevat Keinäsaari ja sen kaakkoispuolella sijaitsevat Keinäsaari, Pikkusaari, Lammaasaari. Keinäsaarella on ympärivuotista asutusta.

Koivulan - Anttilan alueella on olemassa olevaa ympärivuorista asutusta. Laidunalueet ovat yhä aktiivikäytössä ja reunavyöhykkeellä on lehtipuustoa. Ihmistoiminnan vaikutus kasvillisuuteen ilmenee hakkuina. Maisemakuva on kaunis etenkin kun siirrytään kohti Koskenkylää; Koskenlammin ja Muojärven välinen kangas.

Koskenlammen ranta-alueet ovat laajalti soistunutta rämettä tai ojikkoa etenkin etelä- ja itärannalla.

Vaccinium myrtillus mustikka 3-4
Rubus chanaemorus, lakka 1
Linnaea borealis vanamo 1
Calluna vulgaris, kanerva 3-5
Juncus filiformis jouhivihvilä 1-2
Ledum palustre, suopursu 1-2
Trientalis europaea metsätähti 1
Viola palustris suo-orvokki 1
Luzula pilosa kevätpiippo 1
Pteridium aquilinum sananjalka 1
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Empetrum nigrum, variksenmarja 3
Vaccinium uliginosum, juolukka
Maianthemum bifolium oravanmarja 1
Potentilla erecta rätvänä 1

Koskenkylän itä- ja pohjoispuolella on topografia drumlinisoitunutta ja kasvillisuus koskenlahden pohjukassa on pääosin mäntyvaltaista tuoreehkoa kangasta. Maapuita tai pystypökköitä ei esiinny. Drumliiniselänteiden välialueet ovat soistuneita. Taustalla on lisäksi toteutettu hakkuita.

Koskenlahden pohjois- ja itäpuolella on kolme pientä lampea, jotka ovat rakentamattomia (Putikkalampi, Ahvenlampi, Tuurilampi). Pahansäänlammen etelärannan kapealla kannaksella on aktiivikäytössä olevaa laidunaluetta. Kahden muun lammen ranta-alueet ovat soistuneita; rämesuota tai avosuota. Putikkalammen etelärannalla on kuusivaltaista sekakangasta.

Mainittujen lampien pohjoispuoliset alueet kuuluvat mainittuun glasifluviaalisen aineksen kompleksiin (Kaunistonniemi, Moisasenniemi). Molemmat niemet ovat kapeita ja niillä on olemassa olevaa loma- ja pysyvää asutusta. Kasvillisuus on voimakkaasti ihmistoiminnan muovaamaa kuivahkoa tai tuoreehkoa mäntyvaltaista kangasta. Niemien tyvialueella on hiekkarantaa. Syvälahdesta pohjoiseen olevat alueet ovat topografialtaan vaihtelevaa mäntyvaltaista kuivahkoa kangasta, joskin soistumista esiintyy paikka paikoin erityisesti niemialueen pohjoisosassa (Penikkaniemi). Hakkuita ei ole äskettäin toteutettu. Olemassa olevaa loma-asutusta on lähinnä niemialueilla. Niemialueen keskellä on kaksi suppajärveä (Mäntylampi, Rahkolampi). Mäntylammen itäpäässä on laajahko maa-aineksen otto-alue. Ottoalueesta kaakkoon on kapea Kopatinniemi, jonka puusto on nuorehkoa, lähes puhdasta tasaikäistä männikköä. Niemen itäreunalla on laajahko rantaluhta.

Pikku-Kopatin läntinen pohjukan kasvillisuus vaihtelee harjuselänteiden kuivahkon mäntykankaan puustosta mäntyvaltaisiin ojikkoon. Putikkalammen itäranta on laajalti luonnontilaista suoaluetta.

(11) Puolivälinsaaret - Peurasaaret

Pieniä rakentamattomia saaria, jotka kuuluvat Natura 2000 alueeseen ja rantojensuojeluohjelmaan. Saarille ei tulisi osoittaa rakentamista.

(12) Rajasaari

Rantojensuojeluohjelmaan ja Natura 2000 alueisiin kuuluva saari, erityisesti geomorfologialtaan monimuotoinen saari. Kasvillisuus on pääosin mänty-kuusi sekakangasta. Maapuita on jonkin verran ja puusto on ei-ikäistä.

(13) Kiurulampi

Linnustollisesti huomionarvoinen vesialue, etelärantaa lukuun ottamatta soistuva rantainen järvi. Erityisesti järven pohjoispuolisen Kiurusuon takia tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle.

(14) Keihäsaari-Pikkusaari-Lammasaari ja Kauniston niemi lähiympäristöineen

Keinässaarta lukuun ottamatta rakentamattomia pieniä, puustoltaan verraten järeitä saaria, jotka geomorfologisesti ovat osa mainittua glasifluviaalista kompleksia. Keinässaarelle voidaan osoittaa olemassa olevaan rakennuskantaan liittyvää lisärakentamista mutta muuten saarelle lisärakentamista tulisi välttää. Saari kuuluu rantojensuojeluohjelmaan. Muut saaret on suojeltuja ja ne kuuluvat myös rantojensuojeluohjelmaan ja Natura-alueeseen.

Kaunistonniemen maisema-alueelle rakentamista voidaan osoittaa, mutta se tulisi sijoittaa Koskenlahden puolelle ja niemen tyvialueelle. Myös pienille suppalamille Koskenlahden itä- ja pohjoispuolella ei tulisi osoittaa rantarakentamista.

(15) Penikkasaaret ja Penikkaniemi

Penikkasaaret ja niemen kärkialue ovat luonnonsuojelualuetta ja sisältyvät Natura 2000-alueeseen ja rantojensuojeluohjelmaan.

(16) Koskenkylän kulttuurialue

Maisemakuvallisesti kaunis kyläkokonaisuus, jonne lisärakentamista voidaan osoittaa, mutta erityistä huomiota tulisi kiinnittää rakennusten sijoitteluun. Koskenkylän ympäristössä puusto on verraten nuorta talousmetsää. Kasvillisuus on tavanomaista tavanomaista mäntyvaltaista kangasta, mutta erityisesti maisemakuvan ohella tulee huomioida (ks liitekartta 2) koulun länsipuolella sijaitseva vanhaa puuta ja maapuita käsittävä metsälaidunalue. Koulun länsipuolella on nuorta lehtipuu-sekapuustoa. Koskenkylän kohdalla kapea rantavyöhyke on nuorta lehtipuuvaltaista puustoa; kenttäkerroksessa mm runsaasti metsäkortetta.

Ahvenlampi on länsiosastaan lievästi luhtarantainen ja eteläosarannat ovat tasaikäistä mäntyvaltaista kangasta, jossa kenttäkerroksessa valtalajeja ovat mustikka, suopursu ja variksenmarja. Pahalampi on suppalami, jossa rannat ovat lievästi luhtaisia. Ympäröivät alueet ovat kuivahkoa mäntykangasta, jossa kenttäkerroksen valtalajeja ovat puolukka, variksenmarja ja suopursu. Puusto on verraten nuorta. Pikku-Kopatin länsipäässä on laaja maa-aineksen ottoalue. Kopattien välinen kannas on kasvillisuudeltaan harvahkoa, melko kookastakin mäntyvaltaista kangasta. maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny. Kenttäkerroksen valtalajeja ovat variksenmarja, suopursu ja mustikka.

(17) Putikkasuo ja Kopotin luhta

Putikkalammen itäpuolella sijaitseva luonnontilainen suo-alue, joka rajoittuu Iso-Kopattiin. Suoalueen luhtareunuksella on linnustollista merkitystä ja rakentamista tulisi välttää myös Putikkalammelle. Mikäli lammelle rakentamista osoitetaan, tulisi se pyrkiä sijoittamaan lammen etelärannalle.

(18) Kopatinkankaan suoranta ja pieni kynnäs

Kasvillisuudeltaan luhtareunainen suo-alue, jolla saattaa olla linnustollista merkitystä. Niemen toisella puolella on kaunis kynnäs.

(19) Lapinlahden pohjoispuolen niemialue

Topografialtaan hyvin vaihteleva niemialue. Lapinlahden pohjukka on laajalti soistuva luhtareunainen lahti. Lahden ympäristössä on lähes pyöreitä moreeniselänteitä, joilla kasvillisuus pääosin mäntyvaltaista mäntykangasta. Sekapuuna on kuusta ja koivua. Maapuita tai pystypötkelöitä ei kuitenkaan esiinny. Mustikka-variksenmarja ovat vallitsevia kenttäkerroksessa.

Täydennysrakentamiseen soveltuvia alueita ovat Rajaniemen – Kaijankankaan alueille sekä Koskenkylän alueelle. Koskenlahden ympäristössä lisärakentamista tulisi osoittaa Rahkaniemen – Syvälahden alueelle sekä Koskenlahden pohjoisrannalle.

Liitekartta 3

Liitekartan kolme alue käsittää Muojärven itäisen osan etelä- ja pohjoisrannan. Lisäksi karttalehteen sisältyvät Iso-Kopatti, Piiksilampi, Koppelojärvi ja pohjoisen Saralammet. Alueen eteläosalle tyypillisiä ovat kuivahkot mäntykankaat, koska Iso-Kopattia ja Muojärveä erottuva kangas on glasifluviaalista hiekkaa ja soraa. Pitkittäiset drumliinit hallitsevat Iso-Kopatin etelärantaa, osaksi myös glasifluviaalista ainesta esiintyy. Muojärven pohjoisrannalla on Pitkäperän ympäristössä sekä selvästi drumlinisoitunutta aluetta (Tolpanniemi, Pykälälehto) sekä ablaatiomoreenimaastoa (Perävaara, Piiksilamminkangas).

Pitkäperän alueella on toteutettu melko laajalti hakkuita. Mäntyvaltaisia rämeitä ja ojikkoja on melko runsaasti. Lisäksi kuusivaltaisia sekakankaita esiintyy erityisesti kohoumien keski- ja ylärinteillä.

Iso-Kopatin ja Muojärven välinen kannas on kasvillisuudeltaan verraten tasaikäistä mäntyvaltaista kuivahkoa tai kuivahkoa kangasta. ranta-alueilla on paikka paikoin hiekkarantaa. Maisemakuva Muojärven suunnasta on kaunis (ks. karttaliite 3), koska topografia on voimakaspiirteisesti vaihtelevaa suppamaastoa. Olemassa olevaa asutusta on niukalti.

Vaccinium myrtillus, mustikka 3-4
Calluna vulgaris, kanerva, 1-3
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Melampyrum pratense kangasmaitikka 1
Linnaea borealis, vanamo 1
Calamagrostis arundinaceae, metsäkastikka 1
Empetrum nigrum, variksenmarja 3
Agrostis capillaris, nurmirölli 1-2
Equisetum sylvaticum, metsäkorte 1
Poa pratensis, niittynurmikka 1-2
Trientalis europaea, metsätähti 1
Ledum palustre, suopursu 1

Leveäkankaan alueella on toteutettu hakkuita. Kun tullaan Muojärven, Piiksilammen ja Iso-Kopatin yhtymäkohtaan, muuntuu kuivahko mäntykangas ensin lievästi soistuvaksi ja avosualueeksi. Kun kierretään Iso-Kopatin etelärannalle, on sen pohjukassa kaunista kame - suppa maastoa ja myös pieniä suppalamppia. Iso - Kopatin etelärannalla on veneenvetopaikan ympäristössä mäntyvaltaista sekakangasta, joka muuntuu länteen päin kuljettaessa hieman enemmän kuusivaltaiseen suuntaan. Ranta-alueen alkavat soistua, kun edelleen siirytään lännemmäksi.

(20) Iso – Kopatin etelärannan soistuva rantavyöhyke

Vesilinnuston kannalta potentiaalinen rantavyöhyke, jossa kaunisti vuorottelevat pienet luodot ja karit ja ruovikkoalueet sekä luhtavyöhykkeinen ranta. Rantavyöhykkeelle rakentamista tulisi välttää.

(21) Piiksilamminkankaan pienet luodot

Linnuston kannalta huomionarvoisia pieniä luotoja kareja. Saaret kuuluvat valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan ja Muojörven Natura-alueeseen.

(22) Piiksilammenkangas ja Piiksilampi

Alue on topografialtaan tasaista ja luontosuhteiltaan hyvin monimuotoinen aluekokonaisuus; jolla esiintyy avosoita, suomuuntumia ja mäntyvaltaista rämettä. Suoalueet ovat osaksi luonnontilaisia.. (mm. Ukonahonsuo). Piiksilampi on pohjoisrannaltaan soistunut ja ruovikkoinen. Sen sijaan eteläranta on hieman karumpaa ja mäntyvaltaisempaa kangasta. Puusto ei ole rajatulla alueella erityisen iäkästä tai ikäsuhteiltaan vaihteleva. Maapuita ei esiinny mainittavassa määrin.

Alueelle rakentaminen on mahdollista, mutta se tulisi pyrkiä sijoittamaan esim. Piiksilammenkankaan länsireunaan. Erityisesti rakentamista tulisi välttää sijoittamasta Piiksilammen pohjoisrannalle. Tavoitteena tulisi olla muodostaa nykyistä kahta Natura-aluetta laajemman suojellun alueen vyöhyke näiden Natura-alueiden väliin. (ks. liitekartta 8). Sen sijaan lammen etelärannalle voidaan väljää rakentamista osoittaa.

(23) Joukamojärven puoli (vain osaksi suunnittelualuetta)

Piiksilammen ja Joukamojärven välisellä kankaalla on edellä mainittuun glasifluvialisen aineksen vyöhykkeellä 5 pientä suppalampea maisemallisesti ja geomorfologisesti kauniilla mäntyvaltaisella alueella. Mainituille lammille ei tulisi rakentamista osoittaa. Joukamojärven puolelle täydennysrakentamista voidaan osoittaa olemassa olevan rakennuskannan yhteyteen.

Piiksilammenkankaan edustalla olevat pienet saaret kuuluvat Natura -verkostoon sekä rantojensuojeluohjelmaan. Kun siirrytään kohti Pitkäperän pohjukkaa, topografia muuntuu huomattavan tasaiseksi ja ranta-alueiden soistuminen yleistyy. Puusto on pääsääntöisesti kuusimänty sekakangasta. Hakkuita on toteutettu laajalti, erityisesti aivan Pitkäperän pohjukassa. Alueella on rajavartioasema. Pohjukkaan laskee kaksi luonnontilaisen kaltaista puroa (ei näy kartalla). Kun siirrytään Perävaaran – Nännävaaran suuntaan rajavartiosta länteen, ranta-alueen topografia jyrkkenee. Alueella on toteutettu äskettäin hakkuita.

Vaccinium myrtillus, mustikka 3
Empetrum nigrum, variksenmarja 3-4
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Melampyrum pratense kangasmaitikka 2
Ledum palustre, suopursu 1-2
Calluna vulgaris, kanerva, 1-3
Trientalis europaea, metsätähti 1
Calamagrostis arundinace, metsäkastikka 1
Equisetum sylvaticum, metsäkorte 1
Linnaea borealis, vanamo 1
Agrostis capillaris, nurmirölli 1-2
Deschampsia flexuosa, metsälauha 3

(23b) Nännävaaran alue (numero uupuu kartalta)

Nännävaaran ranta-alue topografialtaan ja kasvillisuudeltaan monimuotoinen ale, jossa avosualueen reunoilla on kuusivaltaista tuoreehkoa kangasta. Paikoin on myös luhtarantaa.

Nännävaaran edustan vesialue ja rantavyöhyke sisältyy Natura-verkoston ja rantojensuojeluohjelmaan. Aluetta tulisi laajentaa Nännävaaran rinteeseen suuntaan.

(23c) Matalasaari ja Korkeasaari (numero uupuu kartalta)

Samoin kuin edellä, mainittujen saarten kohdalla, tulisi Natura ja rantojensuojeluohjelman aletta laajentaa hieman kauemmas rantavyöhykkeestä ja mahdollisuuksien mukaan yhdistää mainitut olemassa olevat ohjelma ja Natura-alueet yhdeksi kokonaisuudeksi. (ks liitekartat 3 ja 8).

Kun siirrytään länteen Pykälälähdön ja Ruokolammen suuntaan on Toulansuon ympäristössä kaksi pientä lampea, joille ei rakentamista tulisi osoittaa. Pykälälähdön ympäristössä on kasvillisuus pääosin kuusi-mäntysekakangasta. Maapuita tai pystypötkkelöitä ei esiinny ja puusto on verraten tasaikäistä. Kasvillisuus jatkuu samanlaisena aina Ruokolammen etelärannalle asti. Ruokolammen ja rannan välissä on vanhaa laidunaluetta, joka on jo voimakkaasti umpeenkasvanut. Vanhan laidunalueen länsipuolella on kasvillisuus kuusivaltaista kangasta. Puusto on verraten vaihtelevan ikäistä. Mänty ja koivua esiintyy sekapuuna. Maapuita tai pystypötkkelöitä ei kovinkaan paljoa esiinny. Tolpanniemen kasvillisuus on etelärannan osalta lievästi soistuvaa kuusi-mänty sekapuustoa. Maaston noustessa kuusi runsastuu. Tolpanniemen talon ympäristössä on vanhaa metsälaidunta.

(27) Tolpanniemen alue

Tolpanniemen edustan pienet saaret (Homansaari, Suovansaari, Kumpusaari, Koivusaari) ja vesialueet sekä Tolpanniemen ranta-alue kuuluvat Natura- ja rantojensuojeluohjelmaan.

Kun siirrytään Tolpanniemen pohjoispuolella, muuntuu tuore kuusivaltainen kangas mäntyvaltaiseksi ojikkoksi ja loppukolonioita pesii edustan saarilla ja luodoilla ja kivillä myös rannan läheisyydessä. Ranta on tasainen. Rannassa on kapealti koivua ja pajuja. Taustan puusto on tasaikäistä. Maapuita tai pystypötkkelöitä ei esiinny ja puusto on verraten tasaikäistä. Lyhytperä ja Koppelojärvi muodostavat kapean vesistön. Lyhytperän alueen länsipuolen ranta-alueella topografia on tasainen ja soistuva. Keskipvaiheilla pohjoisrannalla Lämsänahon alueelle on vanhaa jo voimakkaasti pensoittunutta pelto- ja laidunaluetta. Eteläranta on laajasti luhtarantaista suo-aluetta.

(26) Lyhytperä – Kapeasalmi

Ranta-alueiltaan osaksi voimakkaasti soistunut, ja luhtainen kapea vesialue. Lyhytperän alue on myös maisemallisesti edustava kokonaisuus. Alueella on linnustollista merkitystä. Alueelle on olemassa olevaa rakennuskantaa täydentävä rakentamisen sekä lisärakentaminen mahdollista. Mahdollinen rakentaminen tulisi pyrkiä sijoittamaan Tasalan – Lämsänahon alueelle (pohjoisranta) ja etelärannalle (Korkeakankaan alue).

(24) Koppelojoki

Koppelojoen pohjoisranta on luonnontilaista suoaluetta, joka tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle.

Koppelojärvi on Pikkukankaan aluetta lukuun ottamatta topografialtaan tasaista aluetta, jossa vallitsevan metsätyyppinä on tuoreehko kuusivaltainen kangas. Järven itäpäädyssä on laajahko

hakkuualue. Koppeloperän alueella on tiivistä kyläasutusta (ks liitekartta 3). Kylän ympäristössä on vanhojen laidunalueiden ympäristössä nuorehkoa lehtipuustoa.

Calluna vulgaris, kanerva, 1-2
Ledum palustre, suopursu 1
Empetrum nigrum, variksenmarja 3
Linnea borealis, vanamo 1
Vaccinium myrtillus, mustikka 4
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Melampyrum pratense kangasmaitikka 2
Trientalis europaea, metsätähti 1
Calamagrostis arundinace, metsäkastikka 1
Agrostis capillaris, nurmirölli 1-2

Lyhytperän alueelta kohti Ryönälampea siirryttäessä on ranta-alue kuusivaltaista tuoretta kangasta. Alavan kohdalla on ranta-alue pensoittunutta osin lehtipuuvallista kulttuurikasvillisuutta. Edelleen länteen siirryttäessä alkaa maasto aleta ja saavutaan topografialtaan taseille Ryönänlammen alueelle. Lammen rannat ovat pohjoisrantaa lukuun ottamatta soistuneet ja luhtaisia. Pohjoisrannan drumliinilla on olemassa olevaa asutusta ja pääosin kuusivaltaista kangasta sekä aktiivikäytössä olevia laidunalueita. Ryönänlammen eteläpuolella on itä-länsisuuntainen drumliini, jolla on olemassa olevaa asutusta. Täydennysrakentaminen tulisi pääsääntöisesti osoittaa Alavan ympäristöön

(28) Mäntysaari- Apajasaari ym.

Pieniä Natura-verkostoon ja rantojensuojeluohjelmaan sisältyviä pieniä paaria ja luontoja, joilla on linnustollista merkitystä.

(30) Ryönälampi

Lammen ranta-alueet ovat luonnontilaisen suon ympäröiviä ja rakentamista ei tulisi osoittaa itä- ja länsirannalle. Tekstissä mainitun drumliinille voidaan osoittaa vähäistä lisärakentamista. Rakennettaessa tulisi kuitenkin ottaa huomioon se, että muodostuman topografiaa ei muuteta. Tavoitteena tulisi olla, että Ryönälampi eteläosaltaan liitettäisiin osaksi Natura- ja rantojensuojeluohjelmaan (ks liitteet 3 ja 8).

Ranta-alueet Ryönänlammen länsipuolella ovat voimakkaasti kulttuurivaikutteista sekapuustoa. Lehtipuusto lähinnä koivua on melko runsaasti rantavyöhykkeen tuntumassa.

(29) Saralampi

Pieni lampi, joka tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle.

Muojärven pohjoispuolella on kolmen kapean lammen muodostama kokonaisuus, joita yhdistää kapea jokiosuus. Alimmaisena ja Ylimmäisen Saralammen ranta-alueilla on toteutettu hakkuita. Keskimmäisen Saralammen etelä- ja pohjoisranta ovat lähinnä tuoretta kuusikangasta ja paikoin vanhoja jo pensoittuneita laidunalueita ulottuu lähelle vesialuetta. Puusto on paikoin verraten erikikäistä, joskin maapuita tai pystypökkeliä ei juuri esiinny. Vain Keskimmäisellä on olemassa olevaa asutusta.

(25) Ylimmäinen Saralampi. Keskimäinen Saralampi ja Ylimmäinen Saralampi

Pienet lammet jokiosuukseineen ovat lähes kokonaan rakentamattomia ja ainakin vesialueet rantavyöhykkeineen tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Mikäli lampien ranta-alueille osoitetaan uutta rakentamista, tulisi rakentaminen osoittaa keskimmaiselle saralammen pohjois- tai etelärannalle tai Ylimmäisen Saralammen etelärannalle. Lampien eteläpuolella on pieni rakentamaton Paskolampi, jota ei inventoitu. Kokonsa puolesta lammelle ei tulisi osoittaa rakentamista.

Liitekartta 4

Inventointi etene idästä länteen. Mäntylän tilamiljööön länsipuolella on ranta-alueen kasvillisuus mäntyvaltaista ojikkoa ja osin hakkualueita (Kärppälammen eteläranta). Puusto muuntuu kenttäahon – Kylmäahon alueella mäntyvaltaiseksi tuoreehkoksi kankaaksi. Kärppäniemi on nuorehkoa, lievästi soistuvaa mäntyvaltaista puustoa. Lievästi luhtaisuutta. Paikoin on drumliinien ja ablaatiomoreenikumpareiden välissä nähtävissä lievää soistumista. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny. Ranta-alueen maisemakuva on paikoin kaunis.

Calluna vulgaris, kanerva, 2
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Prunella vulgaris, niittyhumala 1
Vaccinium myrtillus, mustikka 2
Empetrum nigrum, variksenmarja 2
Ebilobium angustifolium, maitohorsma 3
Calamagrostis arundinace, metsäkastikka 1
Equisetum sylvaticum, metsäkorte 1
Trientalis europaea, metsätähti 1
Linnaea borealis, vanamo 1
Agrostis capillaris, nurmirölli 1
Deschampsia flexuosa, metsälauha 1
Melampyrum pratense kangasmaitikka 1-2
Ledum palustre, suopursu 1

Kylmäniemellä on olemassa olevaa loma-asutusta ja lisärakentaminen on mahdollista. Kun kuljetaan Kylmälahden pohjoisrantaan idästä länteen, on vanhaa rantaan asti ulottuvaa vanhaa jo pensoittumassa olevaa peltolaidunta. Pihapiirin länsipuolella on ranta-alueen puusto lähinnä kuusivaltaista tuoretta kangasta. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny. Muuten eteläranta on harvahkoa kookosta mäntyvaltaista kangasta. Puusto on verraten iäkästä. Aivan rannassa on kapea koivuvyö. Kuusen ohella esiintyy koivua ja jonkin verran mäntä. Rökötinmuurron alueella on toteutettu hakkuita ja ranta-alue on ruovikkoinen ja pohjukkaan laskee kaksi suo-ojaa. Rökötinmuurrosta lounaaseen on sarjassa kolme kookasta länsiluode - itäkaakko suuntaisia drumliineja, jonka alueella on vanhoja niittymäisiä alueita sekä tuoretta ja kuivahkoa mäntyvaltaista kangasta. Nokkaniemen – Riihelänkankaan alueella on olemassa olevaa asutusta. Honkalaniemellä on sekä hakkualueita että kuusivaltaista sekakangasta. Aittosaaren – Nokkalahden välisellä alueella on linnustollista merkitystä.

(31) Aittosaari - Nokkaniemi

Aittosaari sisältyy Natura-alueeseen ja rantojensuojeluohjelmaan. Aluetta tulisi laajentaa käsittämään Nokkaniemen kärkialue ja mahdollisesti myös Nokkalahden ranta-alueet.

(31b) Kärppälammen pohjukka

Lammen pohjukassa on pienialainen vanha metsälaidun tien ja rannan läheisyydessä. Rakentamista tulisi välttää uudisrakentamisen sijoittamista. Puustossa on haapaa, kuusta ja koivua. Kenttäkerroksessa on mm rätvänää, eri apiloita, metsäkurjenpolvea, metsäkortetta, kultapiiskua, mesiangervoa jne.

(32) Honkaniemen kärkialue

Honkaniemen kärkialue on topografialtaan ja maisemakovaltaan huomionarvoinen alue. Niemen ulommainen kärki sisältyy suojeluohjelmaan ja Natura-alueeseen (ks liitekartta 8). Aluetta voisi hieman laajentaa käsittämään laajemmin niemen kärkialuetta.

Kun siirrytään kohti pohjoista, on Riihiniemen länsiranta pääosin kuusivaltaista kangasta. Puusto on jonkin verran eri – ikäistä, mutta maapuita tai pystykeloja ei esiinny. Riihiniemen kärjessä on kapea vyöhyke, jossa on runsaasti lehtipuustoa. Etäämpänä rannasta kasvillisuus on tuoretta mäntykuusisekakangasta, jossa kenttäkerroksen lajiston valtalajit ovat mustikka, variksenmarja ja mustikka. Autiolahden pohjukassa on toteutettu laajahkoa hakkuita – myös Huhtalankankaan tausta-alueella. Huhtalanniemen etelärannalla on olemassa olevaa loma-asutusta. Niemen edustalla sijaitseva Peurasaari sisältyy Natura -alueeseen ja rantojensuojeluohjelmaan.

(33) Peurasaari

Peurasaaren puusto on mäntyvaltaista sekapuustoa. Sen luoteispuolen luodolla on linnustollista merkitystä. Ainakin lorkkikolonia pesii saarella ja sen lähellä. Tulisi arvioida olisiko mahdollisuuksia laajentaa Natura-alueen ja rantojensuojelualueen rajausta Huhmarniemeen (ks liitekartta 4).

Kun siirrytään Kuikkaperän puolelle muuntuu kuusivaltainen tuore kangas ojikoksi ja laajahkoksi hakkualueeksi (Heikkiseniemi) sekä mäntyvaltaiseksi kankaaksi, jossa on nähtävissä rämemäisyttä. Asutuksen läheisyydessä on rannassa mm rätvänä, mesimarjaa, lillukkaa, mesiangervoa, tähtimöä (*sp.*), ruohokukkaa, suokortetta. Laaja luhta reunustaa lahtea.

Rannassa etenkin etelärannalla on kenttäkerroksessa mm ruohokanukkaa, lillukkaa, mustikkaa, lakkaakin. Kuusta koivua ja mäntyä esiintyy rannassa. Rantaa reunustaa luhtareunus. Kuikkaperän pohjoisrannalla on kapea lahti, jolla on linnustollista merkitystä. Lammen reuna-alueet ovat mäntyvaltaista rämettä ja osaksi myös kuivempaa mäntyvaltaista kangasta. Ranta-alueen kasvillisuus on mustikka-suopursu-puolukka tyyppin tuoreehkoa kangasta. Mänty on valtapuu ja kuusta on jonkin verran sekapuuna. Puusto on tasaikäistä. Maapuita tai pystypötkelöitä ei ole.

(34) Pieni lahti

Ruovikkoinen pieni lahti Natura-alueen ulkopuolelle, jolla saattaa olla linnustollista merkitystä. Lahtialue tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle ja harkita sen liittämistä Natura-alueeseen (ks liitekartta 4). Rannassa on kaunista metsälaidunta.

Kun siirrytään Kuikkaniemeen, muuntuu kasvillisuus mäntyvaltaisesta kankaasta kuusivaltaisempaan. Niemellä on olemassa olevaa asutusta. Kuikkakainalon alueella on sekakangasta, jossa lehtipuuston määrä on verraten iso. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny.

Pekkasenahon alueella on puusto mäntyvaltaisempaa talousmetsää, ja alueella on myös olemassa olevaa asutusta. Kasvillisuus on edellä kuvatun kaltaista tuoreehkoa mäntykangasta aina Lämsänahon alueelle asti. Pekkasenahon alue on kuusi-mänty sekakangasta. Puusto on lievästi harvennettu. Rinnealue on melko jyrkästi viettävä. Kenttäkerroksen valtalajit ovat mustikka ja variksenmarja, mutta Lämsänahon alueella rämelajiston lajisto runsastuu kuten suopursua ja juolukkaa. Lämsänahosta alaa laaja maisemallisesti kaunis niemialue (Kylmä), jossa on runsaasti aktiivikäytössä olevaa laidunaluetta ja pihapiirejä. Laajuslahden ympäristössä on laidunalueita. Niemen kärkialueella (Nokattomanniemi) säilyy metsäkasvillisuus edellä kuvatun kaltaisena melko tavanomaisena mustikkatyypin kankaana, ja jossa kuusi alkaa tulla valtapuuksi. Kenttäkerroksessa mm vanamo, kangasmaitikka, puolukkaa, pikkutalvikkia, suopursua, variksenmarjaa jne. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny. Niemen eteläpuolen saarista Iso Lammasaari ja Kenttäsaari kuuluvat rantojensuojeluohjelman alueeseen sekä Natura –verkostoon. Niemialueen avautuu kauniisti vesialueelta käsin. Kenttäsaarien puusto on kookasta kuusi-koivu sekapuustoa.

(36) Iso Lammasaari – Kenttäsaari ym.

Maisemallisesti kaunis saarimosaiikki, jolla lienee myös linnustollista merkitystä. Saarten puusto on järeää kuusivaltaista. Saarille ei tulisi osoittaa uutta rakentamista ja tulisi harkita Kannusaaren ja Pienen Lammassaaren liittämistä myös Natura -alueeseen ja rantojensuojeluohjelmaan.

(35) Kivisaari

Kivisaari ympäröivien luotoineen ja pienine saarineen kuuluvat rantojensuojeluohjelmaan ja Natura- verkostoon.

Kun siirrytään Jalmanlahdelle, muuntuu Kylmälän kulttuurikasvillisuuden alue ensin kuivahkoksi mäntyvaltaiseksi kankaaksi ja lähempänä pohjukkaa jo aikaisemmin mainituksi Lämsänahon rämemäiseksi alueeksi. Jalmanlahden pohjukkaa kiertää luhtareuna ja tausta-alue on rämemäinen ja uudelleen Kumpuahan alueella maasto nousee ja puusto muuntuu uudelleen puhtaaksi, noin 30-40 vuotiaaksi männiköksi. Maapuita tai pystypötkelöitä ei esiinny. Samoin lehtipuuston määrä on hyvin vähäinen. Myös hakkuita on toteutettu. Hakkualueen länsipuolella on olemassa olevaa sutusta ja vanhaa pensoittumassa olevaa peltolaidunta, joka ulottuu aina Ulkuniemeen asti. Niemen länsipuolella on laajahkoksi vanha peltoniitty, joka muuttuu läneksi siirryttäessä laajaksi hakkualueeksi.

Calluna vulgaris, kanerva, 2
Ledum palustre, suopursu 2
Empetrum nigrum, variksenmarja 3
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Melampyrum pratense kangasmaitikka 2
Trientalis europaea, metsätähti 1
Calamagrostis arundinace, metsäkastikka 1
Agrostis capillaris, nurmiröllä 1
Equisetum sylvaticum, metsäkorte 1
Solidago virgaurea, kultapiisku 1
Deschampsia flexuosa, metsälauha 3
Luzula pilosa, kevätippo 1
Linnaea borealis, vanamo 1
Vaccinium myrtillus, mustikka 4

(37) Matalasaari

Matalasaari lähisaarineen sisältyy kokonaisuudessaan Natura –verkostoon ja rantojensuojeluohjelmaan Matalasaaren eteläosa ja Isokari ovat lisäksi luonnonsuojelulain mukaan suojeltuja.

Kun siirrytään Veresahon ja Elättäjänrannan suuntaan, on ranta-alueella toteutettu laajasti hakkuita.

Liitekartta 5

Inventointi aloitettiin Sänkiahon alueelta. Ranta-alueella on melko runsaasti olemassa olevaa asutusta. Metsäkasvillisuus on pelto- ja niittyalueiden välissä pääosin kuusivaltaista kangasta. Maapuita tai pystypökkelöitä ei esiinny. Lehtipuustoa on melko runsaasti. Hietaniemen alueella on tiivistä olemassa olevaa asutusta. Tausta-alueella on melko iäkästä kuusivaltaista tuoretta kangasta.

(40) Hukkasaari

Hukkasaari sisältyy Natura 2000 – verkostoon ja rantojensuojeluohjelmaan. Saaren kasvillisuus on kookasta mäntyvaltaista sekapuustoa.

(41) Virtasaari, Vavesaari, Mekrisaari, Kotasaari

Saaret sisältyvät rantojensuojeluohjelmaa ja Natura 2000 – verkostoon. Saarten kasvillisuus on säilynyt pitkään hakkuiden ulkopuolella, mutta Virtasaaren sisäosissa on toteutettu hakkuita.

(39) Ahosaari

Ahosaari sisältyy Natura – alueeseen sekä ja rantojensuojeluohjelmaan. Saari on perustettu luonnonsuojelualueeksi.

Kun edetään Harakkaniemeen, on rantavyöhykkeen kasvillisuus Virtasaaren länsipuolella mäntyvaltaista rämettä, joka etäämpänä rannasta on kulttuurivaikutteista sekapuustoa ja tuoretta kuusivaltaista kangasta. Helalahden ranta-alueet ovat luhtarantaista suota. Kärvasniemen - Kajavan alue on rakennettua aluetta, jossa pelto- ja laidunalueet ovat aktiivisessa käytössä

Kajavansalmen länsipuolella on rantavyöhykkeen kasvillisuus on vaihtelevan ikäistä kuusivaltaista kangasta, joka lännemmäs edetessä muuntuu salmikankaan eteläpuolella laajaksi hakkuualueeksi. Hakkuualue muuntuu Ikanlahdessa luhtarantaiseksi suorannaksi, jonka tausta on aktiivikäytössä oleva peltoalue. Ikanlahteen laskee Ikanpuro, jota ei voida kuitenkaan pitää luonnontilaisena. Ikanlahden eteläpuolella, muuntuu kenttäkerros enemmän kuivahkon mäntykankaan piirteitä: mustikka ja puolukka ja jopa kanerva runsastuvat ja niemen kärkialueella kuusi runsastuu. Niemellä on olemassa olevaa loma-asutusta. Mustalahden ympäristö on mäntyvaltaista ojikkoa, jossa puusto on tasaikäistä ja valtapuuna on mänty.

Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2-3

Solidago virgaurea, kultapiisku 1-2

Deschampsia flexuosa, metsälauha 3

Linnaea borealis, vanamo 1

Vaccinium myrtillus, mustikka 4 -5

Empetrum nigrum, variksenmarja 4-5

Calamagrostis arundinace. metsäkastikka 1
Calluna vulgaris, kanerva, 3-4
Melampyrum pratense, kangasmaitikka 2
Vaccinium uliginosum, juolukka 1 (rannassa)

Sen lisäksi esiintyy koivua ja harmaaleppää. Mustalahden etelärannalla on olema oleva loma-asutus kortteli. Korttelialueen takana on toteutettu hakkuita ja lännempänä Mujoahon alue on kuusivaltaista tuoretta kangasta.

Kun siirrytään kohti Lehtoniemen kärkeä, muuntuu asutuskorttelin kaakkoispuolella (Talvilahti) mäntyvaltaiseksi suomuuntumaksi (ojikko), jolla kasvaa tasaikäistä männikköä.

Empetrum nigrum, variksenmarja 3-4
Vaccinium myrtillus, mustikka 2-4
Calluna vulgaris, kanerva, 2-3
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Trientalis europaea, metsätähti 1
Melampyrum pratense kangasmaitikka 2
Linnea borealis, vanamo 1
Equisetum sylvaticum, metsäkorte 1
Poa pratensis, niittynurmikka 1
Calamagrostis arundinace, metsäkastikka 1
Agrostis capillaris, nurmirölli 1

Suomuuntuma ulottuu koko niemialueen lävitse. Suo-alueen itäpuolella kohti niemen kärkeä edettäessä muuntuu ojikko ensi mäntyvaltaiseen suuntaan ja Lehtoniemessä sekakankaan suuntaan. Lehtoniemen etelärannalla on olemassa olevaa loma-asutusta. Samoin niemen etelärannalla, Sääskiniemen – Talvilahdenniemen välisellä alueella on runsaasti ohjelmassa olevaa rakennuskantaa. Olemassa oleva kasvillisuus on ihmistoiminnan muovaamaa ja puusto koostuu kuusivaltaisesta sekapuustosta. Tiivis asutus ulottuu myös Talvilahden länsipuolelle. Taustalla Mujoahon etelärinteiden alaosat ovat mäntyvaltaista soistuvaa kangasta ja ylempänä se muuntuu kuusivaltaiseen suuntaan.

Mujolahden pohjukkaan laskee Puukkopuro, jota itsessään ei ole kovin luonnontilainen, mutta sen lähiympäristössä on laajasti soistunut alue, jossa on sekä rämemäisiä että korpimaisia piirteitä

(45) Puukkopuron lähiympäristö

Kasvillisuudeltaan monimuotoinen alue Mujolahden pohjukassa. Puron eteläpuolella on olemassa olevaa asutusta

Kun siirrytään etelään, on ranta-alueen kasvillisuus mäntyvaltaista ojikkoa tai muuntumaa. Männyn ohella esiintyy jonkin verran koivua. Maapuita tai pystykeloja ei esiinny. Aivan rannan tuntumassa on lisäksi sekapuuna kuusta ja lehtipuustoa. Muuntuma ulottuu aina Tärkkämöjoelle asti.

(44) Tärkkämöjoen lähiympäristö

Pikku Muojärvestä laskevaa Tärkkämöjokea voidaan pitää luonnontilaisena. Sen suistoalueella on hiekkarantaa ja kasvillisuus on monimuotoista; lehtipuustoa ja maapuita sekä pystykeloja esiintyy runsaasti. Joen etelärannalla on olemassa oleva loma-asunto, mutta lisärakentamista ei joen välittömään läheisyyteen tulisi osoittaa. Joen kohdalla myös alueen maaperä alkaa muuttua

glasfluviaaliseen suuntaan. Tämä ilmenee kauniisti meanderoivana uomana, joka on muovannut meanderilenkkejä, juoluoita jne.

Joen eteläpuolella rantaan ulottuu laaja Tärkkämönkankaan deltamuodostuma. Ranta-alueet ovat tasaikäistä mäntyvaltaista ojikkoa. Puusto on tasaikäistä. Maapuita tai pystykeloja ei esiinny.

Vaccinium myrtillus, mustikka 3
Empetrum nigrum, variksenmarja 2
Carex canescens, harmaasara 1
Carex vesicaria, luhtasara 2
Calluna vulgaris, kanerva, 1
Vaccinium uligosum, juolukka 1
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Cornus suecica, ruohokanukka 1
Erophorum vaginatum, tupasvilla
Rubus chamaemorus, lakka 2
Betula, nana, vaivaiskoivu 2
Melampyrum pratense kangasmaitikka 2
Deschampsia flexuosa, metsälauha 1
Solidago virgaurea, kultapiisku 1
Agrostis capillaris, nurmirölli 1
Calamagrostis canescens, hietakastikka 1
Calamagrostis stricta, luhtakastikka 1

(42) Pirttisaari

Saari sisältyy Muojärven rantojensuojeluohjelmaan ja Natura 2000 –verkostoon.

(38) Porosaari, Turransaari, Vihtasaari, Hahtisaari

Pääosa Porosaaresta on perustettu luonnonsuojelualueeksi. Turransaari on myös luonnonsuojelualetta. Molemmat saaret ja pienemmät Vihtasaari ja Hahtisaari kuuluvat rantojensuojeluohjelmaan ja Natura 2000 –verkostoon. Porosaaren sisäosissa on toteutettu hakkuita.

Tärkkämönkankaan eteläpuolella kasvillisuus muuntuu ensin kuusivaltaiseksi sekakankaaksi ja Pulloniemen kärkialueella uudelleen mäntyvaltaiseen suuntaan. Pulloniemessä on olemassa olevaa asutusta. Rantavyöhyke on paikoin luhtainen. Kun edelleen siirrytään etelään kohti Sossalahdensuota ja Sassonlahtea, muuntuu kasvillisuus luhtarantaiseksi nevaksi. Taustalla on ojikkoa ja käytössä olevaa laidunniittyä.

(43) Sassonlahdensuo lähiympäristöineen

Kasvillisuudeltaan ja maisemakuvaltaan monimuotoinen alue, joka tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Rantavyöhykkeessä on luhtaisuutta.

Sassonlahden eteläpuolella avautuu laaja Sassonniemen kyläasutus ja kalasatama, jossa laidunniityt ovat pääosin aktiivisessa käytössä. Alue on kulttuurihistoriallisestikin tärkeä. Kasvillisuus peltoalueiden lähialueilla on voimakkaasti muuntunutta ja lehtipuustoa on paikoin runsaasti.

Vaccinium myrtillus, mustikka 3
Empetrum nigrum, variksenmarja 2
Carex canescens, harmaasara 1
Carex vesicaria, luhtasara 2

Calluna vulgaris, kanerva, 1
Vaccinum uligosum, juolukka 1
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 2
Cornus suecica, ruohokanukka 1
Erophorum vaginatum, tupasvilla
Rubus chamaemorus, lakka 2
Betula, nana, vaivaiskoivu 2
Melampyrum pratense kangasmaitikka 2
Deschampsia flexuosa, metsälauha 1
Solidago virgaurea, kultapiisku 1
Agrostis capillaris, nurmirölli 1
Calamagrostis canescens, hietakastikka 1
Calamagrostis stricta, luhtakastikka 1

Sassonniemen kalasataman alueelle voidaan osoittaa olemassa olevaa rakennuskantaa tukevaa lisärakentamista sekä loma-asutusta. Sassonlahden pohjukkaan ei rakentamista tulisi osoittaa. Seuraavassa vaiheessa inventoitiin Muojärven länsipuolella olevia järviä.

(46) Haukilampi, Murtolammit, Kaakkurilampi

Haukilampi, Murtolammit ja myös Kaakkurilampi sijaitsevat pitkänomaisella glasifluviaalivyöhykkeellä. Alueelle ovat tyypilliset suppa - kamemaasto. Maisemakuva on kaunis vaihtelevan topografian myötä. Rannat ovat karuja mäntyvaltaista kuivahkoa kangasta. Järvet itsessään ovat syntyneet suppakuoppiin. Kaakkurilammen ranta-alueet puolestaan ovat kauttaaltaan avosuota. Arvokkaan geomorfologian ja monimuotoisen luonnon takia ei rakentamista tulisi lammille osoittaa.

Sassonjärveä luonnehtii pohjoisrannan avoimet laidunniityt, jotka ulottuvat aivan rantaan asti vain kapean lehtipuuvaltaisen vyöhykkeen erottamana. Pienet laidunalueen läheisyydessä sijaitsevat rehevät laikut lajistollisesti aika monipuolisia.

Inventointikesänä järvellä pesi laulujoutsen. Luhtaa ei esiinny mutta ruovikkoisuutta esiintyy. Eteläranta on metsäisempi, tosin pienialaisia hakkuita on toteutettu rannan läheisyydessä. Puusto on etelärannalla nuorehkoa mäntyvaltaista kangasta, samoin itäranta. Sassonpuroa ei voida pitää luonnontilaisena. Etelä- ja itärannalla on olemassa olevia loma-asuntoja. Lisärakentaminen esimerkiksi etelärannalle olemassa olevien rakennuspaikkojen viereen on mahdollista. Seuraavassa vaiheessa inventoitiin Pikku Muojärvi, Tervalampi ja Taliskotalampi. Järvet sijaitsevat glasifluviaalisen ja tavanomaisen moreenivyöhykkeen reunavyöhykkeellä.

Olemassa oleva asutus on Pikku Muojärven osalta sijoittunut pääosin järven pohjoisrannalle. Myös Pikku Muojärven itäosan Pohjoisranta on kenttäkerrokseltaan mustikka-variksenmarjatyyppejä. Tärkkömöjoen suuosassa on myös olemassa olevaa asutusta. Kaakkoisranta on kuivahkoa mäntyvaltaista kangasta, joka lounaaseen siirryttäessä muuntuu vähitellen kostempaan ja kuusivaltaisempaan suuntaan (Tervalahti). Tervajärven ja Pikku Muojärven välinen kannas on maisemakuvallisesti kaunista avosuota. Taliskotaniemi on mäntyvaltaista kangasta, jossa mänty muodostaa lähes yksinomaan puukerroksen.

Taliskotakangas on topografialtaan tasaista kuivahkoa mäntyvaltaista kangasta. Maapuita tai pystypötkelöitä ei juurikaan esiinny. Taliskotalammen länsipohjukka on ekologisesti monimuotoinen suoalue. Suo-alue muuntuu pohjoisempaan kuivahkoksi mäntyvaltaiseksi kankaaksi. Tärkkämöjoen suosat ovat soistuneet, mäntyvaltaista rämettä. Tervalammen itä- ja kaakkoisrannat ovat vaihtelevan kokoista kuusivaltaista tuorehkoa kangasta, joskin tervavaaran

rinnealueilla mänty runsastuu huomattavasti. Lounaispohjukassa sijaitsee Tervasuo. Suon taustamaalla on läheisyyttä ja rinesoistumaa. Länsi- ja pohjoisranta ovat pääosin kuusivaltaista tuoretta kangasta. pohjoisrannalla on myös olemassa oleva loma-asunto. Alueelta on erotettu kaikkiaan neljä aluekokonaisuutta, joille lisärakentamista ei tulisi osoittaa:

(47) Tärkkömöjoen luusua

(48) Tervasuo lähiympäristöineen

(50) Tärkkämöjoen suuosat ja varsialueet

(51) Kenttäsuu lähiympäristöineen

Seuraavassa vaiheessa inventoitiin edellä mainittujen lampien länsipuolella sijaitseva matala ruovikoinen Purnulampi. Järven itäreunassa on laaja Purkukankaan deltapinta, jolla oleva puusto on hakattu laajalti. Aivan rannassa on kapea sekapuuvyöhyke. Muualla järven ranta-alueet ovat suoaluetta. Luhtareunus ympäröi laajalti järveä.

(52) Purnulampi

Järvialue on linnustollisesti huomionarvoinen kokonaisuus, jonne rakentamista ei tulisi osoittaa. Järvellä ei ole olemassa olevaa asutusta. Järvi on lähes kokonaan ruovikoitunut.

Tuuliaisenlampi on kauttaaltaan soistuvantainen lampi, jossa luoteiskulma on avosuota ja luhtarantaa. Koillis- ja itärannalla topografia on korkeampaa kuin muualla ja rantavyöhykkeen takana on metsäkasvillisuus kuusivaltaista tuoretta kangasta. Etelärannalla on ojikko.

(49) Tuuliaisenlampi

Kauttaaltaan suo- ja luhtareunainen rakentamaton lampi, joka tulisi jättää rakentamisen ulkopuolelle. Mikäli ranta-alueille osoitetaan rantarakentamista, tulisi se osoittaa itäkaakkoisrannalle tai lounaisrannalle.

Liitekartalla on lisäksi neljä pienialaista lampea tai lampialuetta. Luikonlammet, Pullonlampi, Joutenlampi sekä Pietarinlammet, jotka tulisi kokonaan kokonsa puolesta jättää rakentamisen ulkopuolelle.

Liitekartta 6

Seuraavassa vaiheessa inventoitiin pitkänomainen Lehtolampi. Lammen pohjoisrannalla ja etelärannan itäosassa on toteutettu laajoja hakkuita. Etelärannan olemassa olevan asutuksen länsipuolella on mäntyvaltaista kuivahkoa tai tuoretta kangasta. maapuita tai pystypökölöitä ei esiinny ja puusto on verraten tasaikäistä. Ojikko esiintyy järven molemmissa päissä.

Hangasjärvellä on runsaasti olema olevaa loma-asutusta ja myös pysyvää asutusta erityisesti järven pohjoisrannan itäosassa sekä myös länsiosassa. Asutuksen läheisyydessä on kasvillisuus pääosin muuntunutta kuusivaltaista kangasta. Lehtipuustoa esiintyy asutuksen läheisyydessä. Mäntyvaltaiset tuoreet kankaat tai ojikot ovat pienialaisia ja iältään aika nuorta. Metsäalueet ovat

talousmetsäkäytössä. (mm Koivuahon alue, etelärannan keskiosa). Etelärannan länsiosassa on komeaa verraten iäkstä kuusikkoa.

(56) Järeä kuusikko kallion reuna-alueella

Vaccinum myrtillus, mustikka 4
Empetrum nigrum, variksenmarja 2
Cornus suecica, ruohokanukka 2
Vaccinium vitis-idaea, puolukka 1
Melampyrum pratense kangasmaitikka 2
Ledum palustre, suopursu 1
Calluna vulgaris, kanerva, 1
Trientalis europaica, metsätähti 1
Calamagrostis arundinace, metsäkastikka 1
Equisetum sylvaticum, metsäkorte 1
Linnaea borealis, vanamo 1
Agrostis capillaris, nurmirölli 1
Deschampsia flexuosa, metsälauha 1
Menyanthes trifoliata, raate 2
Carex dioca, äimäsara 3
Carex canescens, harmaasara 2

Puusto on verraten iäkstä kuusivaltaista kangasta. harmaaleppää on sekapuuna, samoin koivua. Rakentamista kuusikon alueelle tulisi välttää ja sijoittaa idemmäksi tai lähemmäksi pohjukkaa.

Hangasjärven pohjoispuolella on pieni Siikalampi. Siikapuro ei ole luonnontilainen. Järven pohjoisrannan itäosassa on nuorta sekapuustoa ja länsiosassa on hakkuualue. Eteläranta on topografialtaan hieman vaihtelevampaa ja puusto on pääosin mäntyvaltaista sekapuustoa. Lammella on etelärannalla olemassa oleva loma-asunto. Lisärakentamista ei lammelle tulisi osoittaa sen erämaamaisuutensa takia.

(55) Siikalampi

Huolimatta pohjoisrannan hakkuista ja nuoresta puustosta on lampi säilyttänyt erämaisuutensa. Paikoin on hieman kallioista rantaa.

Soilun ranta-alueilla on runsaasti nuorta puustoa tai hakkuualueita järven kaikilla rannoilla. Pohjoisrantaa hallitsevat mäntyvaltaiset tuoret tai kuivahkot kankaat. Maapuita tai pystypököitä ei esiinny. Metsäalueet ovat talousmetsäkäytössä. Järven länsipäädystä on tilamiljöö ja puustoittunutta vanhaa peltolaidunta. Järven ranta-alueille voidaan osoittaa uutta rakentamista. Soilun eteläpuolella on Pitkäperä, jonka pohjoisrannalla on olemassa olevaa rantarakentamista melko runsaasti. Pohjoisranta on melko jyrkästi viettävää. Tonttien väliset alueet ovat pääosin melko järeäkin tuoretta kuusivaltaista kangasta. Järven länsipäädssä se muuntuu hieman mäntyvaltaisempaan suuntaan. Järven itäpohjukka on mäntyvaltaista rämettä joka etelärannalla muuttuu kuusivaltaisemmaksi. Etelärannan keskiosissa on toteutettu hakkuista – rantaan on kuitenkin kuusta kasvava vyöhyke.

Karhujärven itäpäässä on olemassa olevaa asutusta, pienialaisia hakkuista sekä huomionarvoinen metsälaidun karkupuron pohjoispuolella. Itse puro ei ole luonnontilainen. Puron eteläpuolella on metsäkasvillisuus tuoretta kuusivaltaista kangasta, joka länteen päin kuljettaessa muuttuu hakkuualueeksi / nuoren puuston alueeksi ja edelleen lännempänä mäntyvaltaiseksi tuoreeksi kankaaksi, joka on paikoin soistuvaa. Länsipäädssä järveä peltolaidun ulottuu lähellä rantaviivaa. Kun siirrytään uudelleen pohjoisrannalle, on tien ja rannan välissä toteutettu hakkuista ja

hakkaamattomat alueet ovat tuoretta kuusivaltaista kangasta. maapuita tai pystypökökelöitä ei esiinny ja kuusen ohella on jonkin verran leppää ja koivua sekapuuna, melko eri-ikäistäkin puustoa. Lisärakentamista voidaan sijoittaa sekä pohjois- että etelärannalle.

(57) Vanha metsälaidun

Ristilampi, joka sijaitsee glasifluviaalisen alueen ja moreenin reunavyöhykkeessä, on karu rakentamaton pieni järvi, jonka ranta-alueiden kasvillisuus on etelärannalla tasaikäistä kuivahkoa mäntyvaltaista kangasta. Järven pohjoisrannalla on kasvillisuus kosteampaa ja puusto on enemmän kuusi-mänty sekapuustoa. Pohjoisrannalla on lähteisyyttä ja tihkupintaa.

Pieni Akanlampi ja Iso Akanlampi sekä Nimetönlampi sijaitsevat samalla glasifluviaalisen aineksen vyöhykkeellä kuin edellä kuvattu Ristilampi. Kasvillisuus on pääosin tasaikäistä mäntyvaltaista kuivahkoa kangasta. Molemmilla Akanlammilla on olemassa olevaa loma-asutusta ja niille voidaan osoittaa lisärakentamista. Iso Akanlammen itäreunassa on toteutettu hakkuita. Hiukan rämemäisyyttä on pohjoisrannassa. Nimetönlampi on kooltaan niin vähäinen, että sille ei rakentamista tule osoittaa.

Liitekartta 7

Kuorinkia ympäröivät metsäalueet ovat pääosin mäntyvaltaista kuivahkoa kangasta. Maapuita tai pystypökökelöitä ei esiinny. Puusto on tasaikäistä. Sekä itäosassa järveä että etelärannalla on melko runsaasti olemassa olevaa loma-asutusta. Etelärannan loma-asutuksen ja pysyvän asutuksen länsipuolella on puusto hieman kuusivaltaisempaa. Etelärannalla on myös umpeen kasvava vanha laidunalue. Länsipuolella on pieni lampi aivan Kuoringin läheisyydessä. Sen ympärillä on maaperä lievästi soistuvaa. Lammelle ei tule osoittaa rantarakentamista.

Vaccinium vitis-idaea, puolukka 5
Betula, nana, vaivaiskoivu 2
Empetrum nigrum, variksenmarja 3
Vaccinium uliginosum, juolukka 2
Vaccinium myrtillus, mustikka 2
Calluna vulgaris, kanerva, 3
Deschampsia flexuosa, metsälauha 3
Geum rivale, ojakellukka 1
Menyanthes trifoliata, raate 2
Cornus suecica 2
Trientalis europaea, metsätähti 3
Luzula pilosa, kevätpiippo 1
Carex rostrata, pullosara 2
Maianthemum bifolium, oravanmarja 1
Melampyrum pratense, kangasmaitikka 2
Calamagrostis arundinacea, metsäkastikka 1
Epilobium angustifolium, maitohorsma 1

Kuoringin keskellä on avonainen Isokari. Isokarin ympäristö uiskenteli isokoskelo emo poikasineen. Kuoringin ympäristössä on lukuisia pieniä lampia kuten Jokilampi, Hoikanlampi, Oravalampi, Vaaralammit, Ahvenlampi, joille ei rakentamista tulisi osoittaa. Pienellä Ulkulammella on entuudestaan loma-asunto.

(58) Isokari

Isokarilla on maisemakuvallista ja linnustollista merkitystä.

Pikku Pöyliön etelärannan itäosassa on lievää rantasoistumaa. Puusto on kauttaaltaan lähes puhdasta mäntyvaltaista kangasta. maapuita tai pystypötkkelöitä ei esiinny ja lehtipuuston määrä on vähäinen. Kun siirrytään järven etelärannalle, muuntuu kasvillisuus hieman kostempaan suuntaan ja kuusi sekä mänty muodostavat puukerroksen. Maapuita tai pystypötkkelöitä ei ole tälläkään alueella. Kohti länsipohjukkaan siirryttäessä, maasto alkaa alentua, ja maaperä muuntuu kostempaan suuntaan. Aivan pohjukassa on komea luonnontilainen avosuo, joka reunoiltaan ja etäämpänä rannasta on lievästi korpimainen.

(60) Länsipohjukan suo-alue

Kaunis rantaan asti ulottuva avosuoalue, jota reunustaa rannassa komea luhtareunus

Kun siirrytään mainitun suoalueen pohjoispuolelle, pienen suppalammen ympäristöön, muuntuu kasvillisuus uudelleen mäntyvaltaiseksi kuivahkaksi kankaaksi. Maapuita tai pystypötkkelöitä ei esiinny. Iso-Pöyliötä ja Pikku-Pöyliön välisellä harjuselänteellä on molemmilla rannoilla olemassa olevaa loma-asutusta. Puusto on kauttaaltaan tasaikäistä kuivahkoa mäntykangasta – paikoin jopa kuivaakin. Iso-Pöyliön länsirannan eteläosa on edellä kuvatun kaltaista mäntykangasta, mutta maaston alkaessa aleta ja maaperän muuttuessa moreeniksi, alkaa kuusi runsastua ja kasvillisuus muuttua kuusivaltaiseksi. Puusto on melko kookasta. Edelleen pohjoiseen kuljettaessa, maaperä alkaa soistua ja metsätyyppi on lähinnä ojikkoa tai muuntumaa, jota koko pohjoisranta on. Pohjoisrannalla on myös toteutettu hakkuita hieman etäämpänä rantavyöhykkeestä.

(59) Kaivopuro ja Kaivolampi

Järvien Iso-Pöyliön ja Pikku-Pöyliön itäpäässä on pieni Kaivolampi ja josta alkunsa saava Kaivopuro, jotka muodostavat kauniin kokonaisuuden. Puro on luonnontilainen ja rannoiltaan luhtainen. Myös Kaivolampi on luhtareunainen.

Iso-Pöyliön itä- ja kaakkoisranta soveltuvat hyvin lomarakentamiseen.

Tärkkämö –järvellä olemassa oleva rakennuskanta sijoittuu järven länsipäähän ja pohjoisrannan länsiosaan. Siirryttäessä länsipäästä etelärannalle muuntuu pihapiirin ja laidunniitty reunavyöhykkeiden sekakangas lähinnä nuoreksi mäntyä kasvavaksi ojikoksi, joka ulottuu vaihtelevan levyisenä aina järven itäpäähän asti. Paikoin rannassa on komeaa luhtaa ja paikoin myös pienialaista korpimaisuutta havaittavissa. Rantaa reunustaa laajalti ruovikko, ja järvi kokonaisuudessaankin on matala. Itäpäässä on myös mäntyvaltaista ojikkoa. Pohjoisrannan itäpäässä on komea ja laaja Ruostesuon – Kivisuon alue. Suoalue on ainakin osaksi luonnontilainen. Suo-alueen länsipuolella on mosaiikkimaisesti vaihtelevaa tuoretta sekakangasta ja mäntyvaltaista rämettä tai ojikkoa. Länsipään Hnagaspuro on ainakin osaksi luonnontilainen.

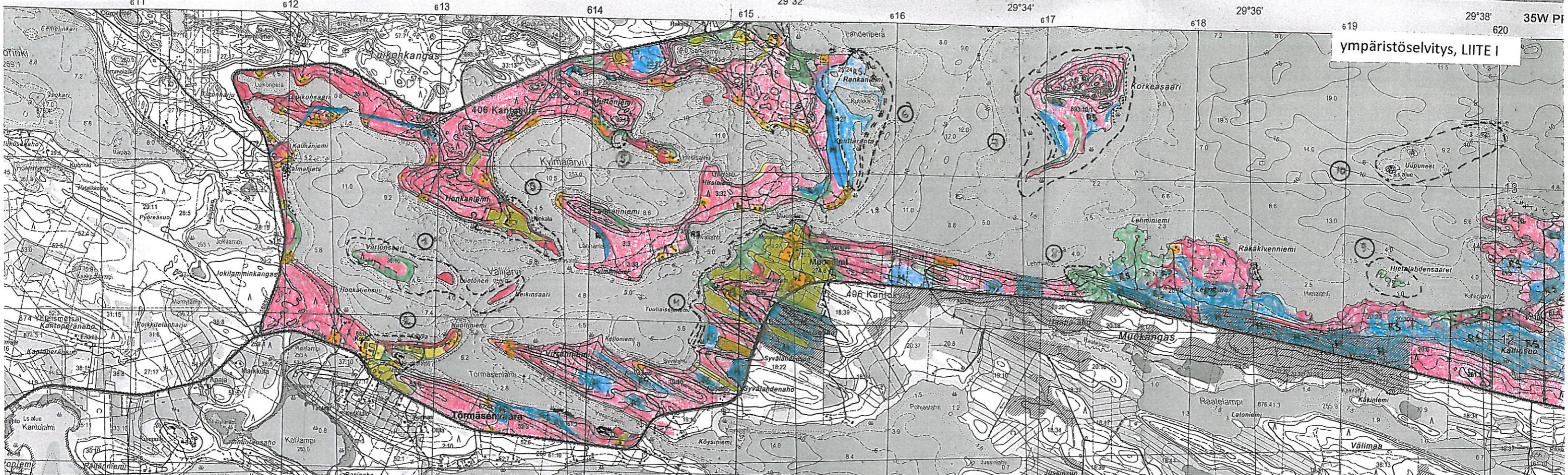
(61) Tärkkämön itäosa ja Hangaspuro

Järven itäosa on lähes kokonaisuudessaan suorantainen ja maisemallisesti kaunis kokonaisuus. Itäosassa järveä ei ole olemassa olevaa loma-asutusta. Alueella on linnustollista merkitystä. Rakentamista ei tulisi sijoittaa lammen itäosaa. Täydennysrakentaminen tulisi sijoittaa järven länsiosaan.

4. YHTEENVETO

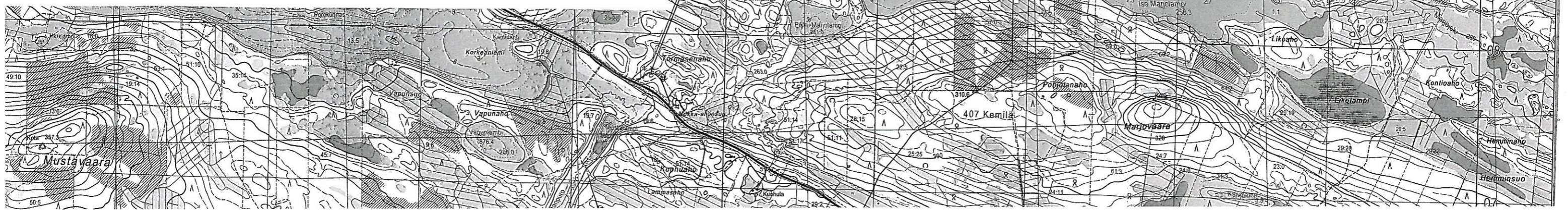
Laajat vesialueet, saaret ja eräät mannerranta-alueet sisältyvät laajaan Natura – verkostoon ja ja rantojensuojeluohjelmaan, jotka lähes kokonaisuudessaan ovat yhteneväiset. Tässä luontoselvityksessä on soitettu muutamia ranta-alueita, joiden liittämistä em. kokonaisuuteen tulisi harkita. Lisäksi on ositettu erillisiä alueita ja kohteita kohteita, joille rantarakentamista ei tulisi osoittaa.

Olemassa oleva rantarakentaminen on keskittynyt pääosin Muojärven länsiosaan ja jatkossakin tulisi pyrkiä lisärakentaminen sijoittamaan sinne ja myös erälle länsipuolen järville. Itäosiin järveä rantarakentaminen tulisi pyrkiä sijoittamaan tiiviisiin korttelialueisiin ja välttää uusien loma-asuntojen hajasijoittamista sikäli kun se maanomistusolojen myötä on mahdollista.

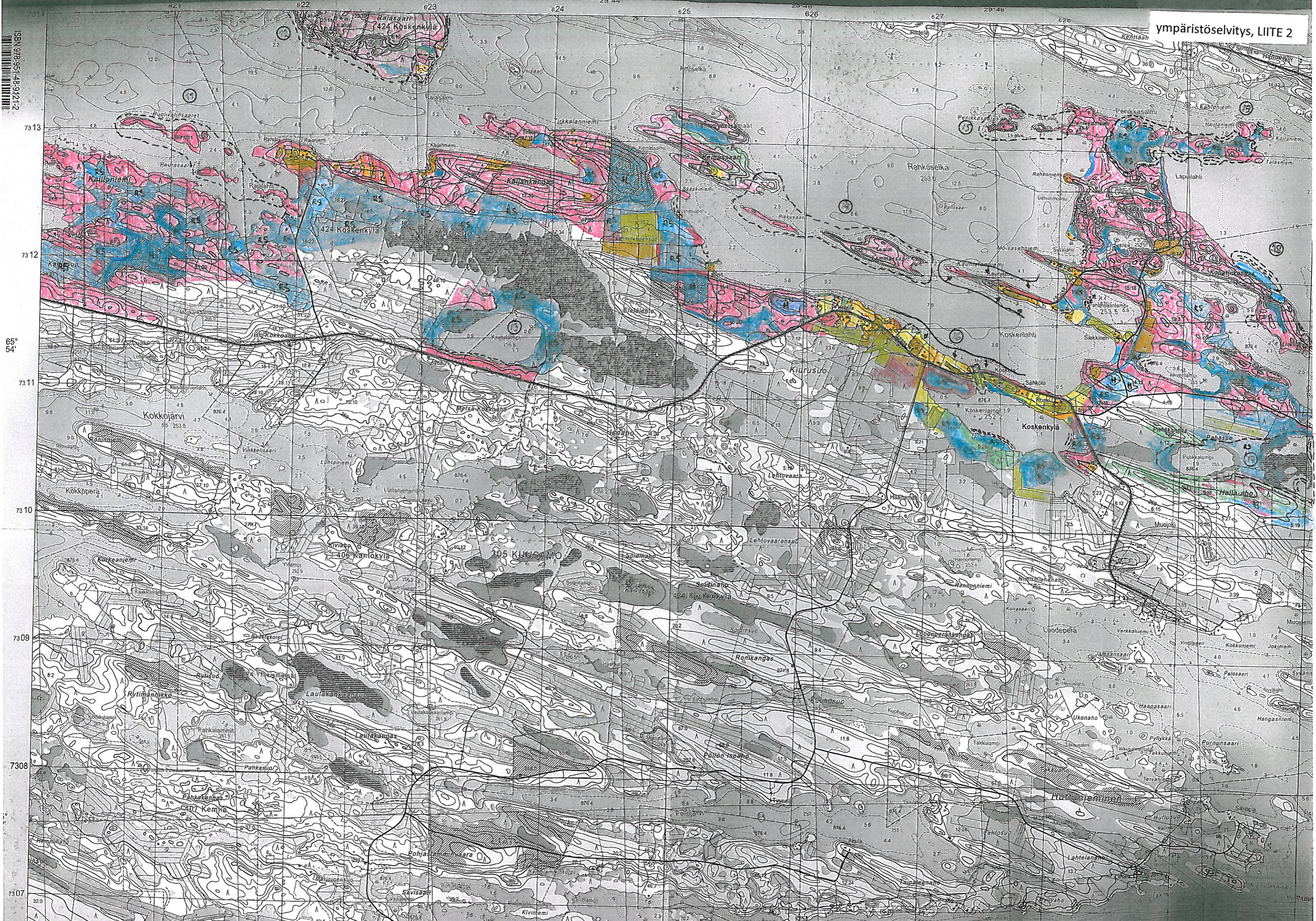

KUUSAMON KAUPUNKI
Muojärven osayleiskaava
luontoselvitys

	tuore kuusivaltainen kangas, lehtomainen kangas (kuusi, koivu, mänty)
	tuoreehko, kuivahko tai kuiva mäntyvaltainenkangas (mänty, kuusi, koivu)
	lehtipuuvaltainen puusto (ranta, vanha laidunalue, pihapiiri)
	pihapiiri, joutomaa tai niitty (voimakkaasti muuntunut kasvillisuus)
	peltoalue tai laidunnittu
	hakkuaalue tai nuori puusto tai taimikko (mänty, kuusi)
	suo tai ojikko tai muuntuma (räme, korpi)
	suon luhtareunus
	hiekkaranta
	huomionarvoinen ympäristö tai maisema (ks kuvaus raportti)
	näkymäsuunta tai maisema

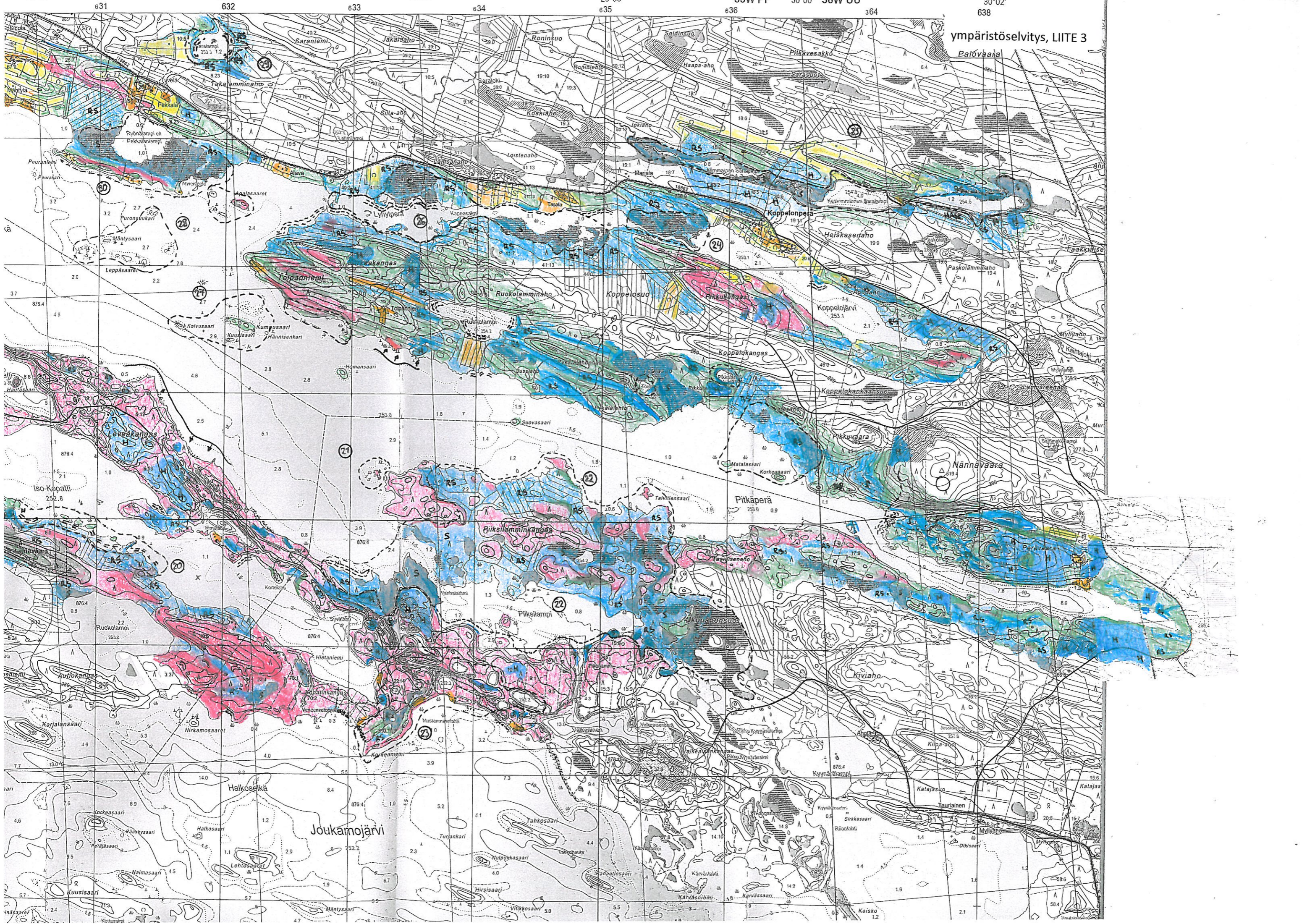

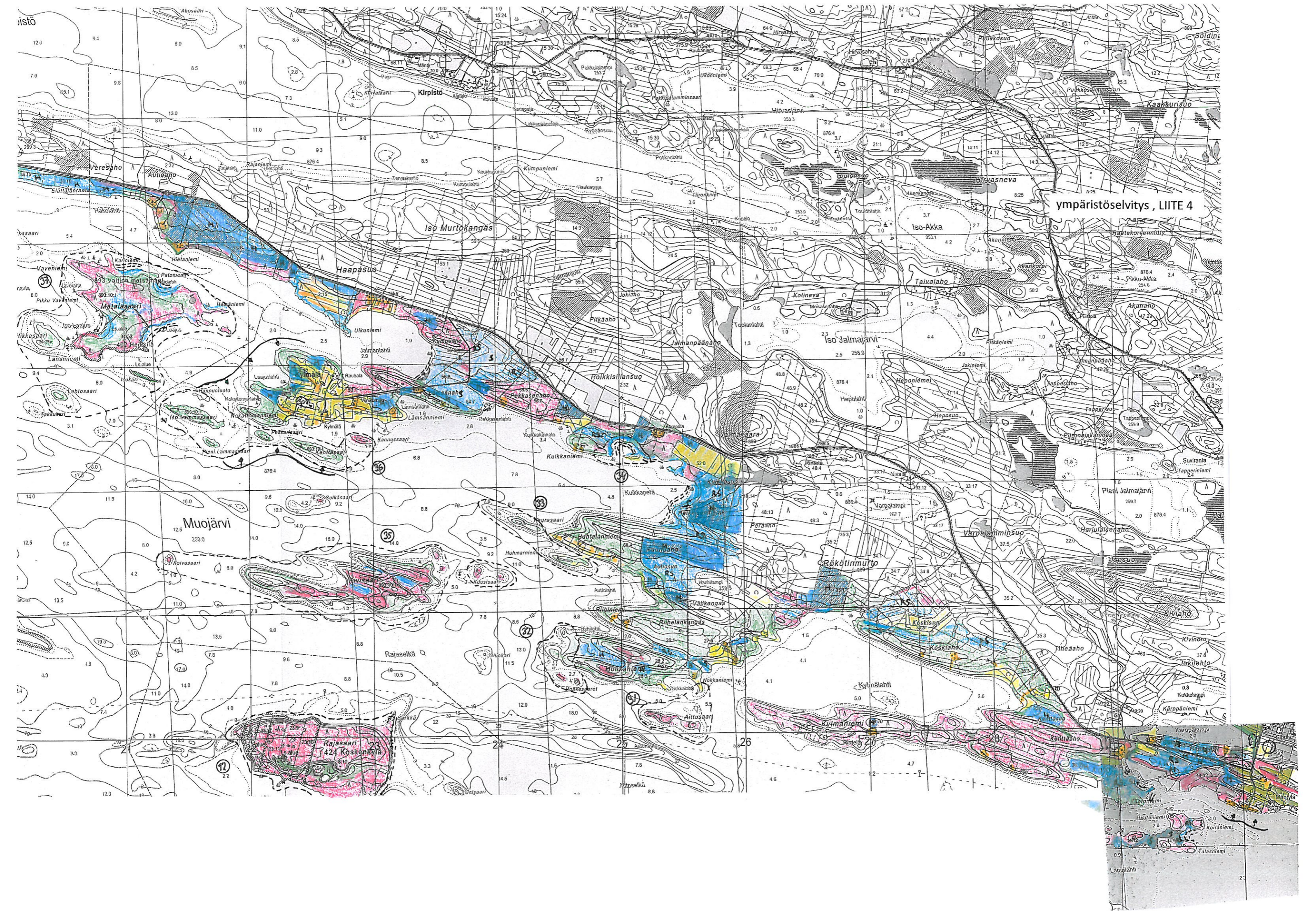
ISBN 978-951-48-9121-2

65° 54'

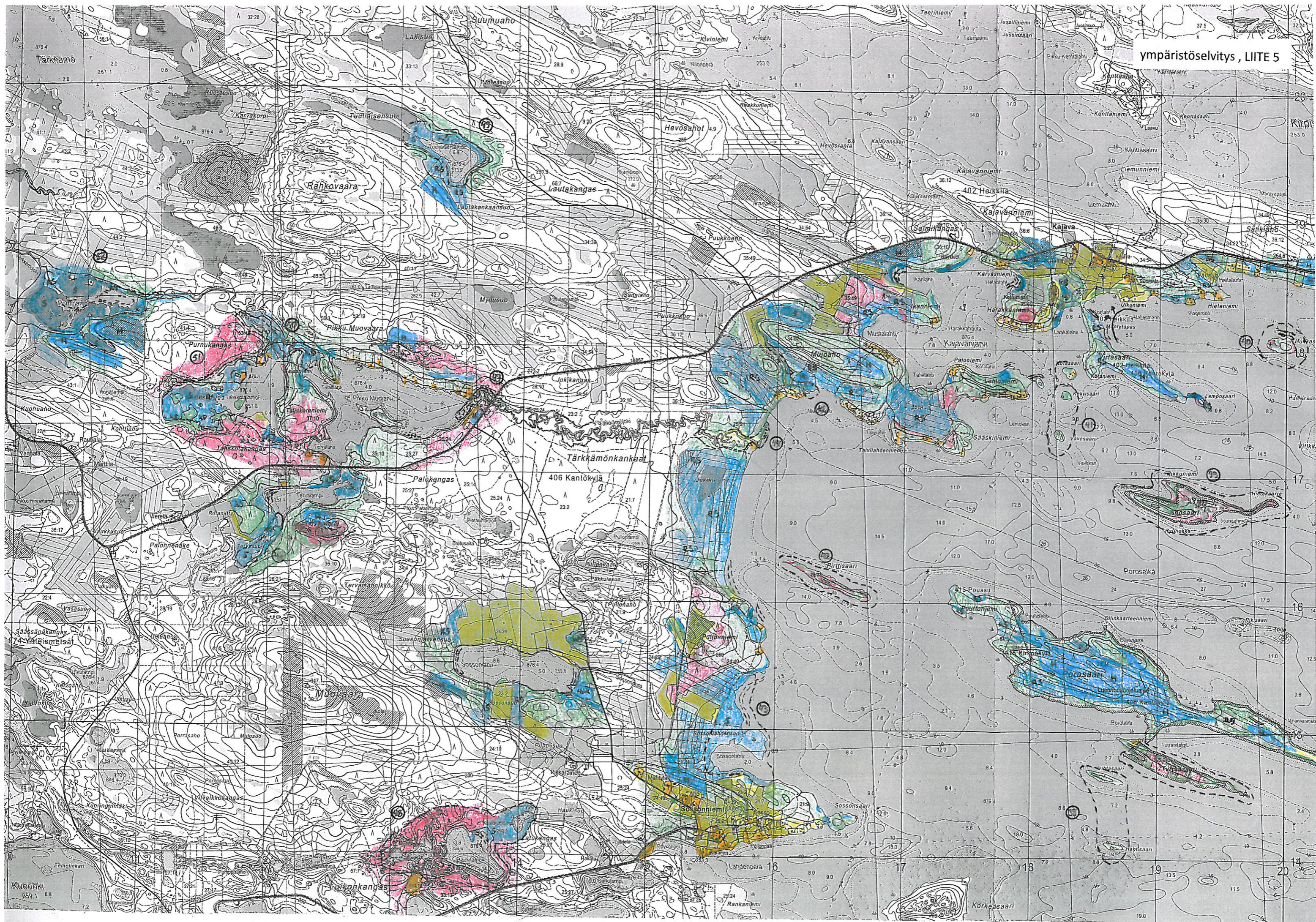
7307

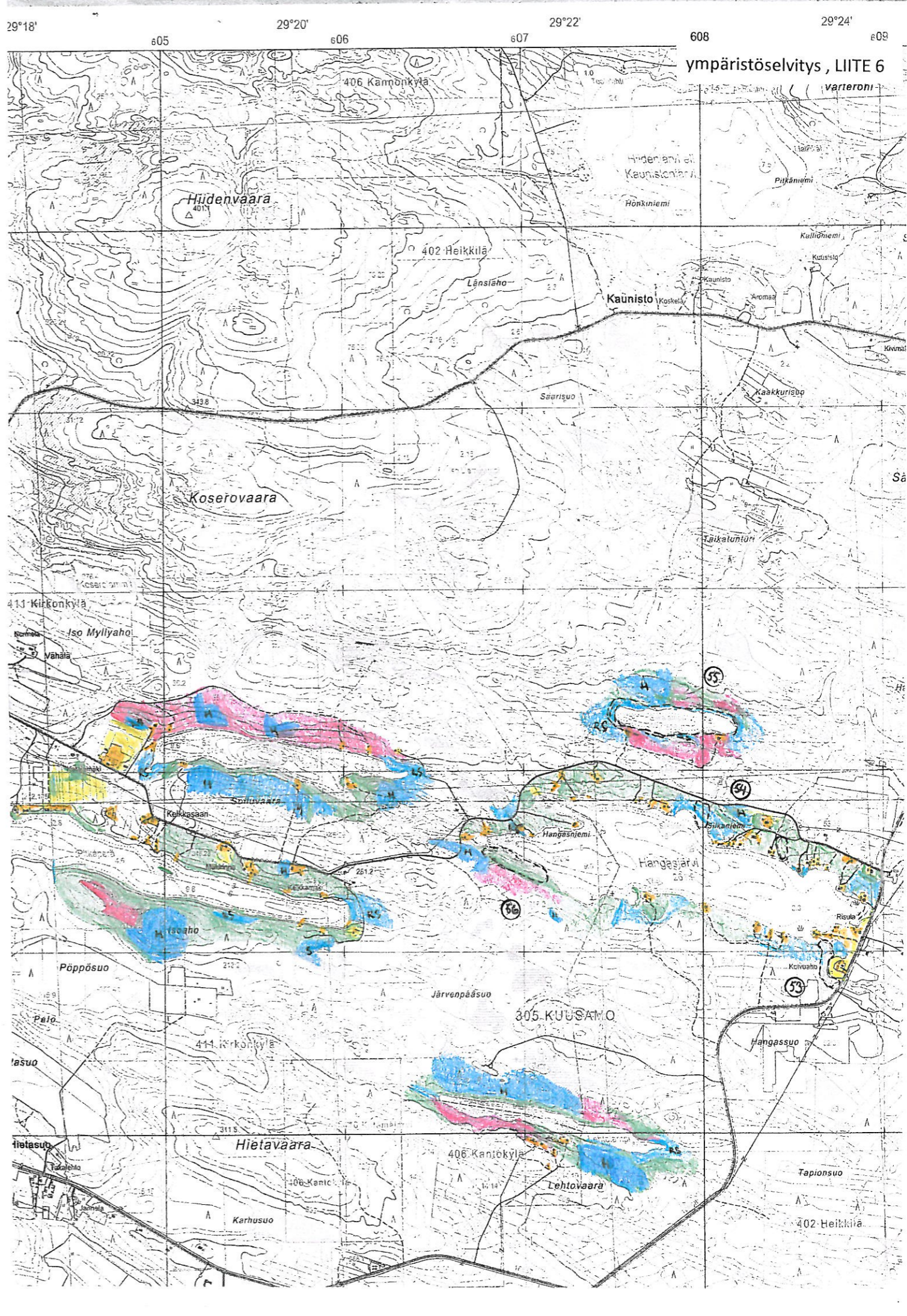
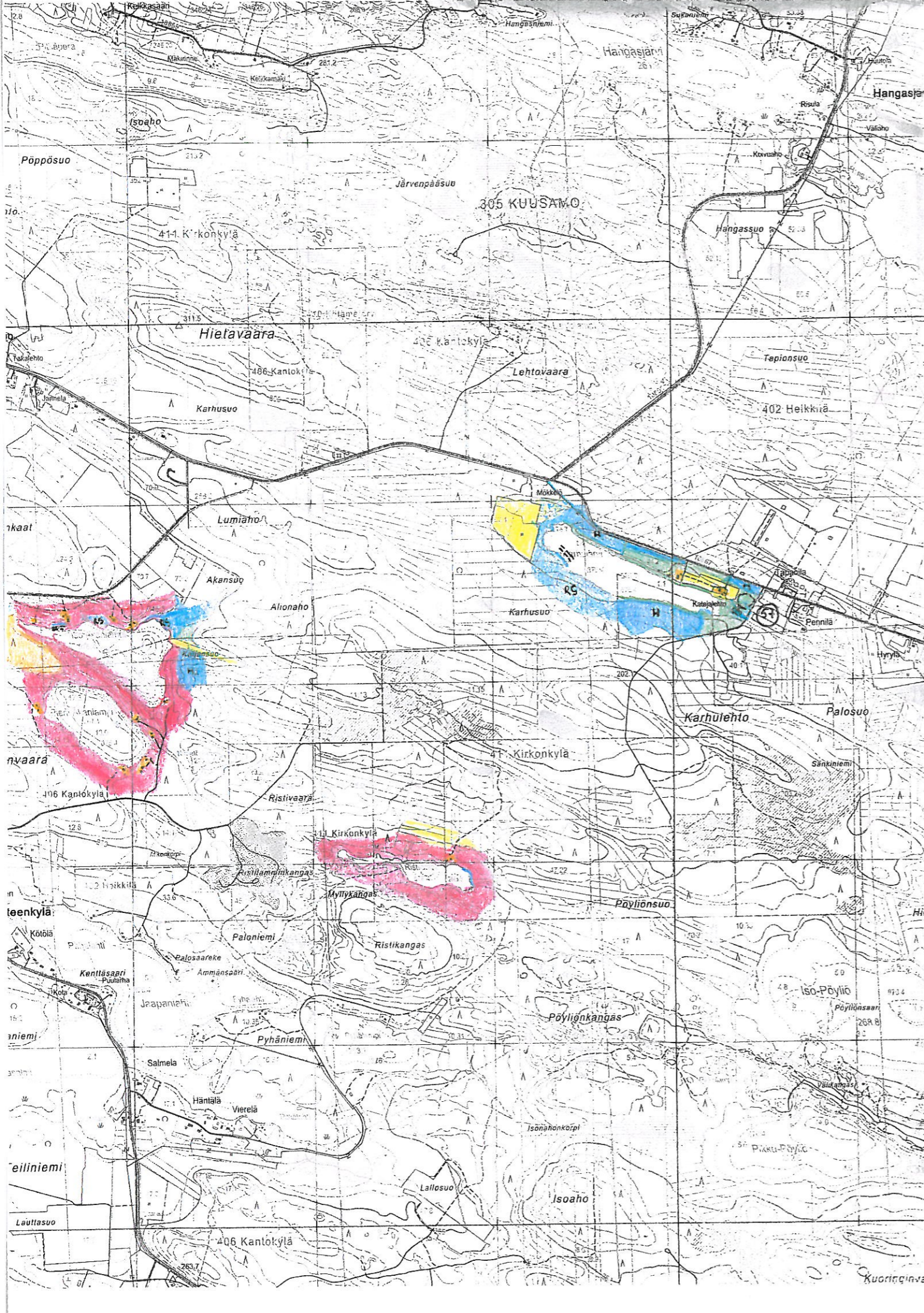
ympäristöselvitys, LIITE 3

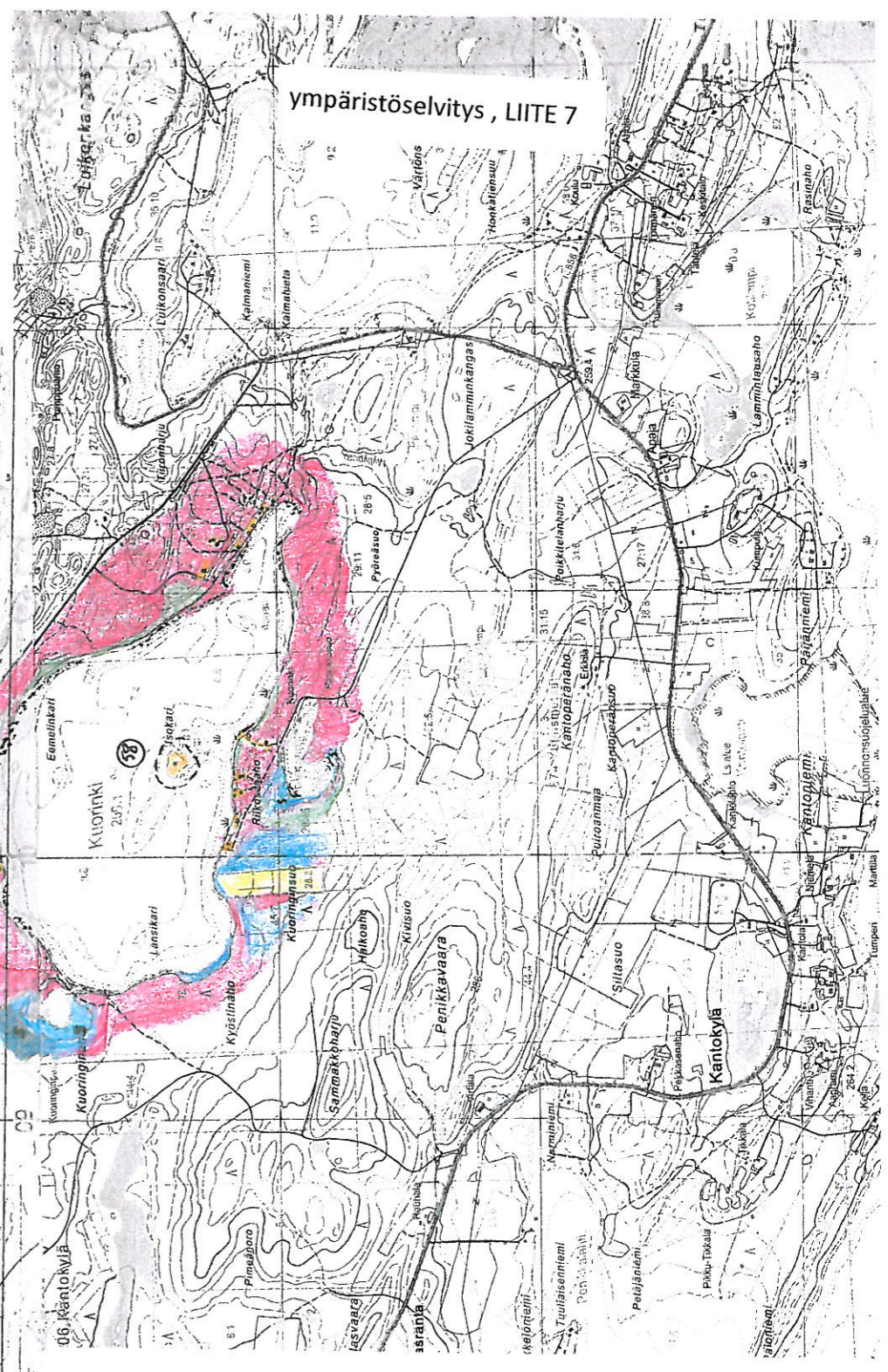
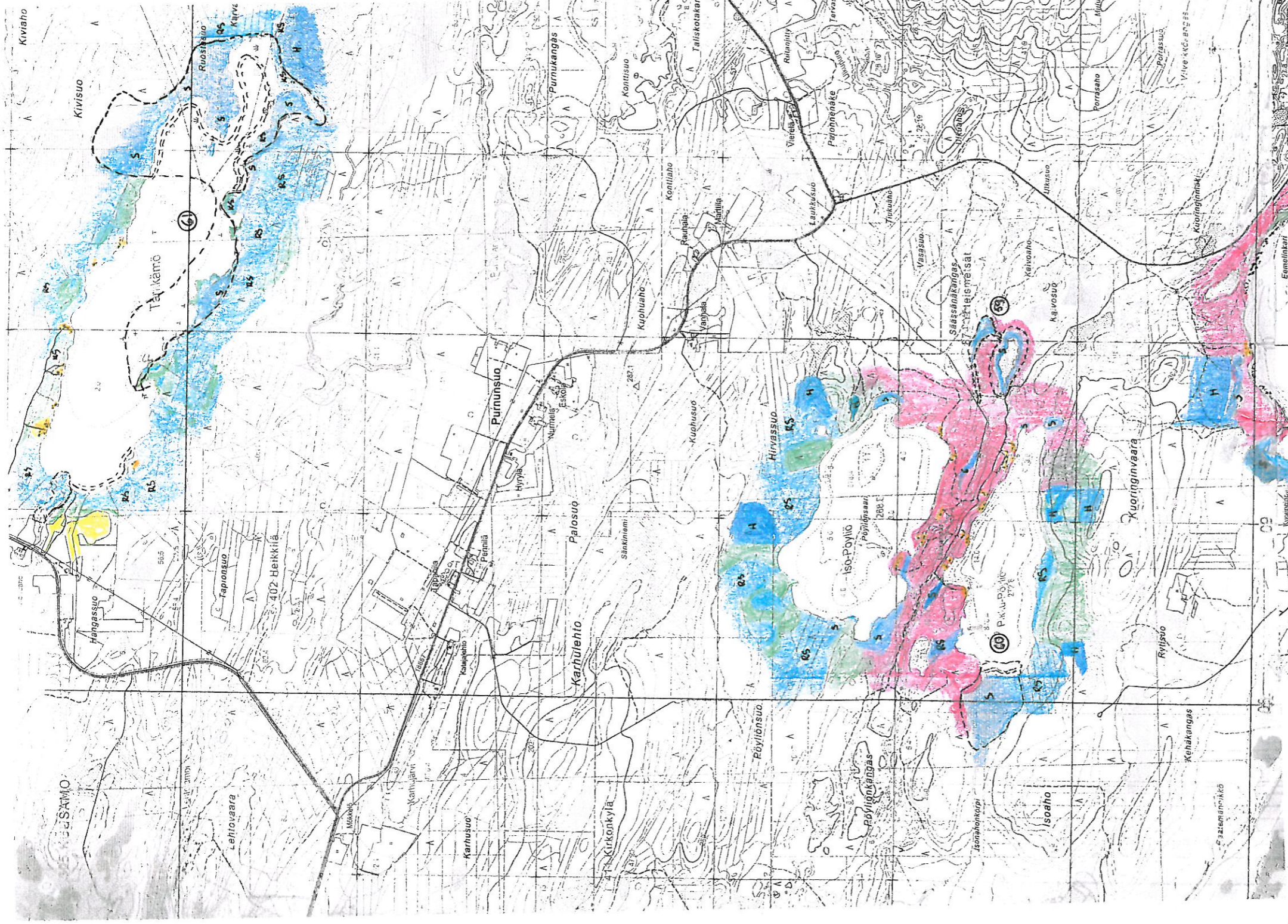
ympäristöselvitys, LIITE 4

ympäristöselvitys, LIITE 6

varteroni

ympäristöselvitys , LIITE 7

 valtakunnallisten
suojaohjelmien alueet
(rantojen suojeleluohjelma)

 Natura 2000 verkoston alueet

 perustetut suojelualueet

rantojen suojeleluohjelman alue ja Muojärven Natura-alueen
rajaukset ovat yhtenevät

